

Osnovni program Evropske ljudske stranke

Sprejet na kongresu Evropske ljudske stranke,
17. in 18. oktobra 2012 v Bukarešti

Preambula

001. Evropska unija in njene države članice se srečujejo s številnimi hudimi izzivi brez primere. Po drugi strani pa tudi s pomembnimi novimi priložnostmi. Če bodo ti izzivi ostali brez odziva in priložnosti neizkoriščene, Evropi grozijo trajna kriza, stagnacija in nazadovanje.

Toda če bomo dorasli tem izzivom in dobro izkoristili svoj potencial, lahko to krizo pustimo za seboj, Evropo pa okrepimo in jo popeljemo v blaginjo.

002. Naša politična družina je gonilna sila evropskega povezovanja. Evropski krščanski demokrati so leta 1976 ustanovili Evropsko ljudsko stranko kot prvo evropsko stranko. Postala je sredinska in desnoredinska stranka. Po koncu hladne vojne pred dvema desetletjema smo pomagali položiti temelje za resnično združeno in svobodno Evropo. Devetdeseta leta minulega stoletja so se izkazala za desetletje, ki so ga zaznamovale utrjevanje povezovanja in priprave na hitro širitev evro-atlantskih institucij. Desetletje, v katerem je vladalo optimistično razpoloženje o svetovnem širjenju liberalne demokracije in socialnega tržnega gospodarstva. Evropska ljudska stranka je bila na čelu tega razvoja. Posledično odraža naš program iz Aten o osnovnih načelih iz leta 1992 prav tistega duha, podobno kot berlinska izjava „Unija vrednost“ odraža povečano družino Evropske ljudske stranke na večer pridružitve srednjih- in vzhodnoevropskih demokracij Uniji.

003. Povsod po svetu smo še vedno priča izzivom, kot so boj proti revščini, nasilju, nespoštovanju človekovega dostojanstva in človekovih pravic. Pole tega so se v desetletju po letu 2000 pojavili še novi izzivi. Na svetovni ravni se je Zahod znašel v vse večji globalni konkurenci z nastajajočimi gospodarskimi velesilami, ki ji nismo bili priča še nikoli prej. Medtem ko se demokratične zamisli širijo na nekatere konce sveta, pa so prikriti avtoritarni režimi in fundamentalisti ter razmišljanje, uperjeno proti Zahodu, postali bolj pereči drugod. Razmere

zahtevajo še tesnejše čezatlantsko partnerstvo. Podnebne spremembe, uničevanje okolja, izčrpavanje naravnih virov, valovi preseljevanja, nihanja na svetovnih trgih, neuspešne države, terorizem in čezatlantske kriminalne mreže zahtevajo boljše sodelovanje na svetovni ravni.

004. Evropska unija se po reformi svojih struktur v dolgem in zapletenem procesu zdaj sooča z nujno po koreniti izboljšavi svojega gospodarskega in političnega upravljanja. Prav tako mora ponovno postati konkurenčna in doseči trajnostno in vključujočo rast in si še naprej prizadevati za povečanje zaupanja svojih državljanov v institucije EU in evropski projekt. Medtem ko se EU in njene države članice spopadajo s številnimi demografskimi izzivi, pa zdaj predvidevajo dobo največjega zmanjšanja dolga. Med tovrstnimi izzivi so staranje prebivalstva, nujna po učinkovitejšem in hitrejšem vključevanju velikega števila priseljencev v družbo, ki ga pogosto spremljajo spremembe, temelječe na tehnologiji, pa tudi zagotavljanje priložnosti za mlajše generacije. Civilna družba in njene organizacije bodo postale pomembnejše kot kdaj koli prej.

005. Vsem tem spremembam tako na svetovni, kot tudi na evropski ravni, ki zadevajo skupnost in posameznike, smo lahko uspešno kos le na podlagi temeljnih vrednot. Te vrednote se v zadnjih dveh desetletjih niso spreminjale. Evropska ljudska stranka je od leta 2000 do danes domala podvojila število svojih članskih strank. Zlasti iz srednje in vzhodne Evrope so se sredinske in desnosredinske stranke pridružile Evropski ljudski stranki, povečale politični obseg naše družine in jo obogatile s svežimi zamislimi, ki izvirajo iz njihovih zgodovinskih izkušenj. S svojim prispevkom k osvoboditvi svojih držav komunizma se bolj kot drugi zavedajo, da svoboda in človekove pravice niso nekaj samoumevnega in da jih je treba varovati sleherni dan. Skupaj v politični družini, ki je večja kot kdaj koli prej, zato ponovno poudarjamo svojo zavezo skupnim temeljnim vrednotam Evropske ljudske stranke.

006. Te vrednote so: dostojanstvo človeškega življenja v vsaki fazi njegovega obstoja, svoboda in odgovornost, enakost in pravičnost, resnica, solidarnost in subsidiarnost. Krščanska podoba človeka je njihovo izhodišče. Uresničevanje skupnega dobrega je njihov končni cilj. Za njihovo izvajanje je nepogrešljiva močna civilna družba. Pri zasledovanju slednjega nas vodijo razum in zgodovinske izkušnje. Navdih za svoje politične in družbene odločitve najdemo v nenehni

potrebi po spremembah in pravilni uporabi instrumentov, da bi uresničili te spremembe, pa tudi spoštovanje zgodovine in načina, kako se priznavamo svoje vrednote in razvijamo njihovo razlago.

007. Prepričani smo, da brez močne Evropske unije v tem trenutku ne moremo uresničiti skupnega dobrega in ne moremo izvajati svojih temeljnih vrednot. Zato so Unija, liberalna demokracija in socialna tržna ekonomija bistvene značilnosti. Močnejša Evropska unija zahteva več sodelovanja in v nekaterih primerih ohranjanje in širjenje uporabe metode skupnosti pri sprejemanju odločitev EU. Podpora naših državljanov za evropski projekt bo ključnega pomena za njegov uspeh v prihodnosti. Mlajšim generacijam se pogosto zdijo mir, blaginja in varnost nekaj samoumevnega, in učinkoviteje moramo pojasniti, da sta mir in blaginja, ki smo jih deležni zdaj, v največji meri od konca druge svetovne vojne dalje, rezultat modrih in pogumnih politik, politik, ki so porodile Evropsko unijo in se ohranile vseskozi njen nadaljnji razvoj. Prav tako moramo pojasniti, da gospodarske koristi, ki izvirajo iz evropskega povezovanja, v veliki meri odtehtajo stroške.

008. Kombinacija teh temeljnih vrednot in instrumentov tvori skladno celoto, po kateri se razlikujemo od vseh naših političnih tekmecev. Socializem in radikalno okoljevarstvo ne dajeta enakega pomena svobodi, osebni odgovornosti in subsidiarnosti. Liberalizem zanemara solidarnost in neločljivo povezane vrednote. Populizem in radikalno okoljevarstvo sta v nasprotju z napredkom, demokracijo in socialnim tržnim gospodarstvom. Populizem, nacionalizem in evroskepticizem so nezdržljivi z močno in učinkovito Evropsko unijo, ki se je sposobna spopasti z izzivi prihodnosti.

009. Evropska unija je bila priča hudi gospodarski krizi, ki korenini v desetletjih prekomernega trošenja, pomanjkanju konkurenčnosti nekaterih držav članic, napačnih praksah in pomanjkanju regulacije na finančnih trgih in neustreznih mehanizmih za reševanje temeljnih težav v državah članicah in na evropski ravni. Da bi ponovno dosegli trajnostno gospodarsko rast in zagotovili uspešno prihodnost v celotni Uniji, bomo morali zaposliti več ljudi za dalj časa. To pa je mogoče le na podlagi vrednot, ki jih naša politična družina tako ceni. Še naprej bomo morali razvijati

ekonomsko in monetarno unijo, krepi gospodarsko upravljanje in razvijati boljše in učinkovitejše instrumente usklajevanja v fiskalni in čezmejni socialni politiki. In nenehno si bomo morali prizadevati za povečanje naše konkurenčnosti na globaliziranih trgih, pa tudi za osvoboditev neizkoriščenih potencialov za rast ter zaščitne in razdrobljene trge prestrogega urejanja in birokracije. Vsi vemo, da ta naloga ne bo lahka, toda če se naša politična družina ne bo spopadla s temi izzivi, se ne bo nihče.

010. Pred dvajsetimi leti je bila Evropa na svojem zmagoslavnem pohodu. Medtem so se nakopičila sicer nova tveganja, vendar pa je bil beležen ogromen napredek pri oblikovanju stabilnejše in uspešnejše Evrope. Naša politična družina je igrala in še vedno igra vodilno vlogo v tem procesu. Slednjo smo lahko in bomo lahko igrali še naprej, tako da bomo spoštovali svoje temeljne vrednote, medem pa prilagajali naše strategije današnjim in prihodnjim izzivom. Naše naloge v prihodnosti vključujejo krepitev smisla in občutka za smer Evrope in ponovno potrjevanje teh vrednot, njihova uporaba za izzive in priložnosti, ki smo jim priča, in razvoj političnih strategij na podlagi teh vrednot, ki bodo Evropski uniji pomagale prebroditi te kritične trenutke v zgodovini. Skupaj lahko zgradimo Evropo, ki bo stabilna, svobodna in uspešna, varna za naše otroke in dobra za svet.

I. del: Vrednote

Koncept človeka

101. Članske stranke Evropske ljudske stranke potrjujemo neodtujljivo dostojanstvo slehernega človeka od začetka in v vsaki fazi njegovega obstoja. Človeka vidimo kot subjekt in ne kot objekt zgodovine. Priznavanje judovsko-krščanskih vrednot in helensko-rimske dediščine kot naših temeljev, vidimo vsakega moškega in vsako žensko kot edinstvenega človeka, ki je kot oseba nenadomestljiv, povsem nespremenljiv, svoboden po naravi in zmožen preseči stanje bivanja. Zlasti potrjujemo, da imajo vsi moški in ženske enako naravno dostojanstvo in pomen in so zato enakovredni po svoji naravi. Imajo enake pravice in obveznosti.

102. Močno cenimo ustrezno ravnovesje med tradicijo in sodobnostjo; dejansko se dopolnjujeta. Po eni strani spoštujemo vzpostavljanje institucij in opredeljevanje vrednot evropske zgodovine ter stabilnost in kohezijo njene družbe. Po drugi strani pa sta naše vodilo dva temeljna koncepta, v katerih korenini sodobnost: napredek, zamisel, da si lahko in moramo prizadevati za boljši jutri z nenehnimi spremembami in poziv evropskega razsvetljenstva k uporabi razuma, da bi se osvobodili jarma samozadostnosti.

103. Ker so ljudje svobodni, odgovorni in medsebojno odvisni, sodelujejo pri oblikovanju in izboljšanju družbe.

104. Svoboda je neločljivo povezana s človeško naravo. To pomeni, da ima vsaka oseba pravico in dolžnost prevzeti polno odgovornost za svoja dejanja in do svojih sosedov in zemlje zavoljo integritete ustvarjenega sveta.

105. Napredek je rezultat številnih poskusov doseganja skupnega dobrega po različnih potek, prek poskusov in napak ter dialoga. Resnica ni samodejno dostopna človeku in človek je po naravi zmotljiv. Posledično priznavamo, da je nemogoče, da bi kdor koli osnoval, kaj šele oblikoval popolno družbo, v kateri ne bo niti kančka bolečine ali spora. Zavračamo sleherno obliko totalitarizma, utemeljenega na tovrstni težnji. Vsak človek je sposoben vzdrževati, zasledovati in izboljšati svoj koncept dobrega. Demokratična politika obravnava ljudi z različnimi koncepti dobrega z enakim spoštovanjem in skrbnostjo, če jih slednji izražajo v skladu z vrednotami strpnosti in če so demokratične.

106. Miselnost in politični ukrepi Evropske ljudske stranke so osnovani na temeljnih, medsebojno odvisnih, enako pomembnih in vsesplošno uporabnih vrednotah: svobodi in odgovornosti, temeljni enakopravnosti, pravičnosti, resnici in solidarnosti, pa tudi subsidiarnosti. Menimo, da so te vrednote splošne, ne izključno zahodne, pa čeprav so se zgodovinsko gledano pojavile na zahodu in razvile v dialogu z drugimi kulturami. To zlasti velja

za enakopravnost žensk in moških, ločitev državnih oblasti in cerkvenih institucij, ločitev oblasti, demokracijo in pravno državo.

Svoboda in odgovornost

107. Že več kot dve desetletji živimo v Evropi bolj združeno in svobodno kot kdaj koli prej. Zahvalo za to gre delno pripisati procesu evropskega povezovanja, ki je uspešnejši, kot smo pričakovali. Vendar pa gre zahvalo pripisati tudi osvoboditvi srednje in vzhodne Evrope jarma totalitarnega komunizma in delov južne Evrope avtoritarnega režima. Izkušnja z odpravo totalitarizma in diktature ter s prikrajšanostjo za temeljne pravice posameznika in politične pravice, pa tudi z bojem za svobodo, ki je pomenil tveganje osebne dobrobiti, včasih pa celo življenja, je obogatila celotno Evropo. Naša politična družina je utrdila nepreklicno zavezo svobodi ljudi in odločno zavračanje totalitarnega in avtoritarnega režima. Celo po 20 letih prizadevanja teh strank, ki delujejo v nekdanjih komunističnih državah, da bi izvajale in ohranjale demokratične vrednote, ne morejo (in ne smejo) popustiti zaradi ukoreninjenih in trdovratnih avtokratskih tradicij ali zaradi zaigranega prestopa naslednikov nekdanjih komunističnih strank k evropskim standardom.
108. Prepričani smo, da pristna svoboda pomeni avtonomnost in odgovornost, ne pa neodgovorno neodvisnost. Resnična pravičnost in solidarnost ne moreta obstajati, dokler obstoja svobode ne sprejmejo vsi kot nujni predpogoj.
109. V skladu s tem konceptom je vsakdo odgovoren za integriteto ustvarjenega sveta. Osebe, skupine, skupnosti, ljudstva, narodi in države so zato odgovorne za svoja dejanja do vsakega obstoječega in prihodnjega človeškega bitja, pri čemer so vsi edinstveni sestavni deli ustvarjenega sveta.
110. Zato si Evropska ljudska stranka prizadeva, da bi vsakdo lahko vsak dan užival neodtujljive pravice, pripoznane kot pripadajoče vsem. To vključuje tako pravico do

polnega razvoja in polne uporabe svojih predispozicij, nadarjenosti in sposobnosti, po drugi strani pa tudi obveznost, da slednje ponudimo na voljo skupnosti in da si v odnosih z drugimi ves čas prizadevamo za uporabo vrednot pravičnosti in solidarnosti.

111. Oblasti črpajo svojo legitimnost iz zahteve po vzpostavitvi ustreznih pogojev za osebni razvoj vseh, tako posameznikov kot tudi v okviru skupnosti. Sleherna oblast bodisi javna bodisi zasebna in na kateri koli ravni že deluje, mora zato ščititi splošni interes in skupno dobro človeštva s posebno pozornostjo, namenjeno najrevnejšim in najranljivejšim v vseh okoliščinah.
112. Skupnega dobrega ne smemo zamenjevati s skupkom interesov posameznikov. Vendar pa morajo biti ti interesi vselej združljivi z ustreznim spoštovanjem pravic vsake osebe: pravic posameznikov, državljanskih in političnih, ekonomskih in socialnih, verskih, kulturnih in skupinskih.
113. Pravice narodov do samoodločbe in svobodnega izvajanja svojih zakonitih pravic ni mogoče uveljavljati tako, da bi komur koli odrekli izvajanje in uživanje njegovih temeljnih pravic ali da bi ljudje posegli po nasilju.
114. To spoštovanje svobode in enakopravnosti drugih bi bilo treba po mnenju Evropske ljudske stranke priznati v načinu, kako ravnamo, razpravljamo in komuniciramo drug z drugim, zlasti v javnih razpravah ne glede na mnenje in prepričanje drugih, pa tudi v načinu, kako omenjamo druge skupine, njihova prepričanja, manjšine in institucije.
115. Menimo, da je nujno spoštovati pravico do ugovora vesti.

Dostojanstvo in temeljna enakopravnost

116. Vsi ljudje uživajo enake pravice, saj jim daje človeška narava enako dostojanstvo. V odnosih z drugimi je zato svoboda vsakega človeka omejena s spoštovanjem svobode in dostojanstva drugega, ki izbirata iz pripoznanja te temeljne enakosti. Ne glede na njihove

razlike v smislu predispozicij, nadarjenosti in sposobnosti mora biti vsaka oseba sposobna doseči osebni razvoj na svoboden in enakopraven način ne glede na njen izvor, spol, starost, raso, spolno usmerjenost, narodnost, veroizpoved, prepričanje, družbeni status ali zdravstveno stanje.

Pravičnost

117. Iz koncepta pravičnosti izhaja, da morajo biti posameznikom in tudi njihovim skupnostim glede na njihovo naravo in cilje vselej zgotovljeni nujni pogoji za uveljavljanje njihove svobode. Za pravičnost je značilno, da vsakemu posamezniku nalaga njegove pravice in si dejavno prizadeva za večjo enakost priložnosti in življenje v družbi, ki temelji na medsebojnem spoštovanju. Država, socialni partnerji in civilna družba so skozi zakonodajo, partnerstvo in sodelovanje na vseh ravneh – zasebni, nacionalni in mednarodni – dolžni zagotavljati socialno pravičnost.

118. Ena razsežnost pravičnosti je spoštovanje zakonodaje in njene nepristranske uporabe. Državljanji morajo biti pred zakonom enaki. Zakoni se nenehno spreminjajo v skladu z dinamiko civilizacije in tehničnim napredkom, vendar pa morajo vselej spoštovati človekovo dostojanstvo in človekove pravice, ljudje in njihove skupnosti pa jih morajo sprejeti na svoboden način.

119. Zakoni se morajo spreminjati na podlagi splošnega spoštovanja človekovih temeljnih in neodrekljivih pravic, kakor je to določeno v Splošni deklaraciji o človekovih pravicah iz leta 1948, Evropski konvenciji o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah iz leta 1950 in Listini Evropske unije o temeljnih pravicah, potrjeni v Lizbonski pogodbi iz leta 2009.

120. Pravičnosti ne more biti samovoljna, prav tako pa je ne gre zamenjevati z diktaturo večine. Zahteva spoštovanje manjšin, ki ji nobena manjšina ne more odrekati svobodnega izvajanja njenih pravic, zahteva pa tudi prepoved uvedbe ukrepov in politik, ki niso združljive s temeljnimi človekovimi pravicami.

Solidarnost

121. Pravičnost in solidarnost sta nerazdružljivo povezani druga z drugo. Ker ima vse, kar doleti posameznika, posledice za druge, pomeni solidarnost zavedanje medsebojne odvisnosti in medsebojne povezanosti ljudi. Pomeni tudi praktično ukrepanje, izmenjave, učinkovite pomoči, pa tudi pravice in obveznosti v zvezi s posamezniki in njihovimi skupnostmi.

122. Solidarnost je skupna odgovornost: močni morajo pomagati tistim v stiski, ki si morajo v zameno prizadevati za izboljšanje svojih razmer v skladu s svojimi sposobnostmi.

123. V potrjevanju enotnosti človeštva v času in prostoru solidarnosti ne vidimo zgolj vodoravno med ljudmi vseh generacij in na vseh koncih, temveč tudi navpično, pri čemer imamo v mislih upravičene interese prihodnjih generacij in tudi spoštovanje do ustvarjenega sveta.

124. Solidarnost se začne doma v družini in je nepogrešljiva za skupno dobro skupnosti, narodov in celotne EU. Načelo solidarnosti zahteva, da je solidarnost vselej v ravnovesju s koncepti posameznikove odgovornosti in samouresničitve. V času globalizacije sta solidarnost in zavračanje pohlepa izraz priznavanja globalnega skupnega dobrega.

Medsebojna odvisnost in skupna politična usoda držav članic EU poziva k evropski solidarnosti. Institucionalizirana solidarnost med evropskimi državami članicami pa mora od držav članic zahtevati, da prevzamejo svoje zakonske odgovornosti.

Spoštovanje integritete zemlje in ustvarjenega sveta

125. Nasprotujemo nepremišljenemu in nepravičnemu izkoriščanju sveta brez upoštevanja omejenega samoobnovljivega potenciala narave. Naš koncept človeka poziva k odgovornemu upravljanju s svetom z namenom zadovoljiti zgolj potrebe vseh in k izboljšanju življenjskih pogojev in kakovosti življenja vseh, medtem pa tudi zagotavljati trajnostni razvoj, da bi zaščitili upravičene interese prihodnjih generacij. To pomeni, da se skladno s previdnostnim načelom vzdržimo tistih politik in praks, katerih posledic za prihodnost ne moremo nadzorovati.

Spodbujamo novo tehnologijo, raziskave in inovacije, saj so ključ do trajnostnega razvoja. EU mora igrati vodilno vlogo na tem področju.

126. Zato moramo v celoti uveljavljati našo osebno, nacionalno in evropsko odgovornost pri spopadanju s težavo podnebnih sprememb, in sodelovati moramo na vseh ravneh, da bi zmanjšali to poslabšanje in se prilagodili njihovim posledicam.

127. Visoki okoljski in socialni standardi so predpogoji za dobre življenjske pogoje. Verjamemo v trezno presojo ljudi samih. Zakoni morajo ustvariti ustrezen okvir za ozaveščene in utemeljene odločitve.

Subsidiarnost in raznolikost

128. Menimo, da je demokracija bistveni pogoj za življenje ljudi kot državljanov in za uspešne družbe. Demokracija vselej temelji na pravni državi, ločitvi oblasti in svobodnih volitvah. Udeležba državljanov v javnem življenju in pri odločitvah, ki zadevajo vse, predstavlja bistveni gradnik demokracije. Menimo, da je udeležba državljanov na vseh ravneh nepogrešljivo sredstvo za doseganje prave demokracije.

129. Načelo subsidiarnosti pomeni, da je treba oblast izvajati na ravni, kjer je tako najučinkovitejša in najbližja državljanom, če jo je mogoče učinkovito izvajati na tej ravni. Politike, ukrepi in regulativni okviri, ki so najučinkovitejši na evropski ravni, je treba prenesti v Evropsko unijo, medtem ko nalog, ki jih je mogoče ustrezno izvajati na nižji ravni, ne smemo prenašati na višjo raven. Vse ravni odločanja v EU morajo pri uresničevanju teh nalog sodelovati pregledno.

130. Omejitve, ki se uveljavljajo po načelu subsidiarnosti, prav tako prispevajo k določeni ločitvi oblasti s preprečevanjem koncentracije pristojnosti. Predvidevamo močan sistem od spodaj navzgor, ki sega od opolnomočenih posameznikov in družin in njihovih organizacij, lokalnih skupnosti, mest, regij in držav članic, pa vse do Evropske unije.

131. Če vlade kršijo temeljne človekove pravice, je mednarodna skupnost držav dolžna sprejeti zaščitne ukrepe na podlagi pogodb, konvencij, sporazumov in drugih besedil, celo s kodificiranjem obveznosti posredovanja z uporabo postopoma vse ostrejših, toda sorazmernih sredstev za preprečevanje kršitev, ki so predmet strogega mednarodnega, demokratičnega nadzora.

132. Namen suverenosti držav je, da jim omogočimo, da zagotovijo skupno dobro, dobrobit in razvoj svojih ljudi in da branijo in ponovno vzpostavijo mednarodni sodni red, ki spoštuje človekovo dostojanstvo. Vendar pa to pomeni tudi to, da morajo države deliti svojo suverenost v nadsocijalnih in mednarodnih organizacijah, kadar koli ne morejo sprejeti učinkovitih ukrepov posamično; svoje zmogljivosti morajo združevati v mednarodnih in globalnih partnerstvih in konvencijah.

Naša vizija družbe

133. Naše vrednote morajo usmerjati politični red, pa tudi gospodarsko, socialno in kulturno področje.

134. Gospodarski razvoj, ki temelji na prispevkih slehernega posameznika, ne more spodbujati dobrobiti in miru, če se njegovi sadovi ne delijo s ciljem izboljšati življenjske pogoje vsakega posameznika in njegovega osebnega razvoja. Zato zagovarjamo socialno tržno gospodarstvo in moramo podpirati in razvijati trajnostne sisteme solidarnosti in odgovornosti.

135. Nujno je ostati pozoren na nevarnost zlorabe gospodarske moči, ki posledično omejuje svobodo ter poraja neenakost in nepravilnost. Zato je pomembno, da varujemo konkurenco med tržnimi silami, pa tudi da spodbujamo solidarnost in socialno pravičnost.

136. Subsidiarnost se ne izraža le vertikalno v političnem sistemu, temveč tudi horizontalno v družbi ob predpostavki, da je družbo mogoče oblikovati v svobodi. Javni organi morajo zato spoštovati človekove pravice in temeljne svoboščine, prepoznati in podpirati relativno avtonomnost socialnih skupin in ne nadomestiti zasebne pobude, razen če je slednja šibka ali ne obstaja. V istem duhu Evropska ljudska stranka spodbuja živahno civilno družbo prek dejavnosti nevladnih organizacij in ustanavljanje združenj. Prav tako smo prepričani, da bi morala EU spodbujati neposredne stike z združenji pridelovalcev, potrošnikov, sindikati, gospodarskimi zbornicami ter drugimi družbeno-ekonomskimi in socialnimi akterji.

Socialno tržno gospodarstvo

137. Socialno tržno gospodarstvo je koncept, razvit v času najbolj mračnega poglavja Evrope, v tridesetih in štiridesetih letih minulega stoletja, kot protistrup za krizo, totalitarizem in vojno. Razvijale so ga socialne organizacije in cerkve na podlagi dotedanjih konceptov in politik, razvitih v devetnajstem stoletju in v prvih desetletjih dvajsetega stoletja. Socialno tržno gospodarstvo je predvsem globoko političen koncept za varovanje človekove svobode ob ohranjanju in razvoju trga. Najjasneje je izražen v politikah krščanskih demokratov v prvih desetletjih povojne Evrope in predstavlja osnovno načelo naše politične družine. Vzpostavlja ekonomski in družbeni red, ki je zasidran v pogodbah in usklajuje osebno svobodo, pravice zasebne lastnine in prosto in tržno konkurenco s socialnimi pravicami, javnimi interesi in trajnostnim razvojem. Naša politična družina mora ponovno poudariti poklicno in podjetniško etiko, ki vsem omogoča, da se preživljajo z lastnim delom. Evropska ljudska stranka se zavzema za močan socialni dialog in priznava pomembno vlogo socialnih partnerjev.

138. Najšibkejši člani naše družba si zaslužijo solidarnost, če se ne morejo preživljati sami. Vendar pa ta politika nikoli ne bi smela biti v nasprotju z osnovnim načelom osebne odgovornosti v konkurenčnem tržnem okolju. Po izkušnji s hudi svetovno finančno in gospodarsko krizo morata biti spodbujanje in krepitev načel socialnega tržnega gospodarstva na evropski in svetovni ravni v še bolj povezanem svetovnem gospodarstvu naša prva

prednostna naloga. Trgi morajo delovati čim bolj svobodno, z nelojalnimi praksami in zaščitnimi ukrepi zoper svobodno konkurenco in prosto trgovino pa je treba opraviti.

139. Socialno tržno gospodarstvo na evropski in svetovni ravni mora temeljiti na načelu okoljske trajnosti. To pomeni, da je treba še večjo pozornost nameniti obnovljivim virom energije, postopni ukinitvi netrajnostni proizvodnji energije, energetske učinkovitosti, ohranjanju biotske raznolikosti, ohranjanju in obnavljanju naravnih virov (vod, zrak in zemlja).

Prav tako pomeni, da bi morala gospodarska rast podpirati tiste dejavnike, ki povečujejo kakovost življenja državljanov.

Vera in politika

140. Članske stranke Evropske ljudske stranke, ponovno potrjujemo povezavo, ki obstaja med krščanskimi vrednotami, ki temeljijo na evangeliju in krščanski kulturni dediščini ter demokratičnimi zamislimi o svobodi, temeljni enakosti med vsemi človeškimi bitji, socialno pravičnostjo in solidarnostjo. Obenem poudarjamo ločitev cerkve od države in potrebo po razlikovanju med vlogami cerkve in države v družba, pa tudi med vero in politiko. Evangelij ni politična platforma. Vendar pa zgornje razlikovanje nikoli ne bi smelo upravičevati izključitev cerkva iz dostopa javnosti ali privedi do razvrednotenja potrebe po stalnem dialogu in stikih med političnim in verskim področjem. Ta dialog je treba okrepiti. Evropska ljudska stranka pozdravlja 17. člen Pogodbe o delovanju Evropske unije in meni, da je ključno orodje pri obravnavanju denimo vprašanja o pregonu kristjanov in drugih verskih skupin na svetu. Svoboda veroizpovedi, vključno s pravico do spreobrnjenja ali do verske neopredeljenosti, je na enaki ravni z drugimi temeljnimi človekovimi pravicami.

141. Ob priznavanju grško-rimskih in judovsko-krščanskih korenin naše civilizacije in razsvetljenstva kot virov navdiha se želimo opredeliti kot v glavnem stranka vrednot brez konfesionalnih obveznosti. To velja tako za tiste med nami, ki verjamejo v boga kot v vir resnice, pravičnosti, dobrote in lepote in ki verjamejo, da je človeštvo pozvano, da prispeva k božjemu

delu stvarjenja in svobodi, pa tudi za tiste, ki ne delijo tega prepričanja, a ki spoštujejo iste splošne vrednote, ki izvirajo od drugod.

142. Če zvrča, pozablja, zanemarija ali oslabi svoje vrednote, Evropska ljudska stranka ne bo nič drugega kot instrument moči brez duha in brez prihodnosti, obenem pa bo zapravila splošno in izvirno naravo svojega sporočila, ki temelji na globalnem spoštovanju nespremenljive kompleksnosti vsakega človeškega bitja in življenja v družbi.

2. del: Novi izzivi za naše družbe

201. Evropski projekt, v zvezi s katerim so bile članske stranke Evropske ljudske stranke pionirji in gonilna sila, še vedno ni dokončan. Povojna Evropa je bila prenovljena, vojna je postala oddaljena grožnja, težnje k totalitarizmu so se obrnile, celina je bila skorajda združena in postala oaza miru in blaginje, ki ji nismo bili priča nikoli prej. Vendar pa ne smemo zaspati na lovorikah.

202. 21. stoletje ne nudi le dramatično novih priložnosti, temveč prinaša izzive in grožnje. Globalizacija zahteva večplasten odgovor, vendar pa mora biti evropski odziv močan in usklajen. Ogromna razmerja moči na področju gospodarske in geopolitike zahteva nova skupna prizadevanja, usmerjena v inovacije in kompetence, ki temeljijo na vrednotah, dolgoročni viziji in strategijah. Spričo demografskega razvoja, podnebnih sprememb, ogrožene varnosti preskrbe s hrano, okrnjene biotske raznovrstnosti in novih pomanjkanj so daljnosežne spremembe neizogibne.

203. Prepričani smo, da so svetovni trendi v zadnjih desetletjih ponovno potrdili osnovna načela evropskega socialnega modela, pa tudi nujo po njegovem nadaljnjem razvoju, da bi ohranili konkurenčnost.

Globalne spremembe

204. Po odpravi totalitarizma, ustvarjanja pogojev za spravo in preprečevanju vojne v Evropi smo zdaj soočeni z dramatičnim zasukom na področju razmerij moči v svetovnem merilu in s pojavom nove globalne podobe. To gre z roko v roki z daljnosežnimi demografskimi in ekonomskimi spremembami. Poleg tega kulturni in finančni pritiski omejujejo pripravljenost Evrope, da prevzame večjo geopolitično odgovornost. Konec hladne vojne in uspešen boj proti revščini in nerazvitosti v številnih državah ustvarjata nove priložnosti za mirno mednarodno sodelovanje in krepitev globalnega upravljanja. Po drugi strani pa je vse več nevarnosti, ki izvirajo iz regionalne negotovosti, neuspešnih držav, pohoda za naravnimi viri, nerešenih ozemeljskih sporov, terorizma ter novega in starega orožja za množično uničevanje v rokah državnih in nedržavnih akterjev. V tem novem političnem ozadju se mora Evropa zavedati, da lahko zlahka izgubi svoj doslej še vedno močan vpliv na svetovne zadeve tudi spričo preusmerjene pozornosti svoje najpomembnejše zaveznice, Združenih držav, na druge dele sveta. Te priložnosti in nevarnosti na področju mednarodnih in tujih politik bodo zahtevale daljnoviden, zavezan, močan in ustvarjalen odziv Unije. Zagotavljajo novo utemeljitev za nadaljevanje in krepitev samega evropskega povezovanja.

205. Globalizacija in informacijska družba povečujeta odvisnost in tveganje negativnega vpliva med državami in gospodarskimi regijami in lahko zato privedeta do negativnega gospodarskega razvoja dosti hitreje kot v preteklosti. Globalizacija in vse večja medsebojna odvisnost sta prav tako ustvarila neposredne nevarnosti, a tudi ogromne priložnosti za evropsko gospodarstvo. Vse večja kupna moč v številnih delih sveta in širitev svetovne trgovine sta ustvarili nove možnosti za Evropo na področju izvoza blaga in storitev, medtem pa je istočasno svetovna delitev dela znižala stroške številnih osnovnih proizvodov za evropske potrošnike. Ustvarjenih je bilo na milijone novih delovnih mest. Po eni strani je ta ista nova delitev dela povzročila hude izgube delovnih mest na naši celini. Poleg tega se je globalna konkurenčnost Evrope znašla pod pritiskom brez primere, zlasti glede naše demografske strukture, izobrazbe, vzorcev raziskav in razvoja in pomanjkanja geografske mobilnosti. Poleg tega se je bridko izkazalo, da so naše obstoječe navade čezmerne javne in zasebne porabe na podlagi kreditiranja in posojil

netrajnostne ne le v smislu prihodnjih generacij, temveč tudi kratkoročno. Ustvarjanje evra je zagotovo spodbudil gospodarstva sodelujočih držav, zato je postal dokončen in ga je mogoče odpraviti le za ceno dramatičnih in nenadzorovanih posledic. Osrednje vprašanje za državljane in politike se glasi, ali smo pripravljeni in si želimo sprejeti polne gospodarske, finančne in institucionalne posledice dejstva, da imamo eno valuto. Zato se v Evropski ljudski stranki spopadamo s trojnimi izzivi intenzivne in širše reforme in posodobitve naših gospodarstev pri prilagajanju nujni svetovni konkurenci na eni, ter uravnoteženju naših javnih in zasebnih prihodkov z našo porabo na drugi strani, ne da bi povzročili gospodarsko recesijo in množično brezposelnost, in zato oblikujemo institucionalne reforme, ki so nujne za ohranjanje skupne valute.

Reševanje evropskega projekta spričo teh izzivov bo zahtevalo vizijo in strokovno znanje.

206. Industrijska revolucija, povečevanje števila prebivalstva, tehnološke zmogljivosti in zlasti ogromno povečanje na področju proizvodnje in potrošnje se srečujejo z omejitvami, kaj lahko zemlja ponovno ustvari in vsrka, v številnih primerih pa je ta zmogljivost že presežena. Ponovna vzpostavitev tega ravnovesja ni nič drugega kot stvar preživetja človeštva in osrednji izziv te in prihodnjih generacij. Poleg tega naša gospodarstva že občutijo omejitve bližajočega se pomanjkanja, zlasti na področju energije. Drastične spremembe naših proizvodih in potrošniških navad so neizogibne, zaradi globalnega segrevanja pa so toliko nujnejše.

Po drugi strani pa obstoječe tehnologije in razvoj novih ne more ustvariti le alternative za netrajnostne trende v naših gospodarstvih in načinu življenja, temveč zagotavljajo pozitivne nove obete spremembe, inovacij, zaposlovanja in rasti. Okolju prijaznejša gospodarstva zagotavljajo priložnosti – na nacionalni, regionalni in svetovni ravni – za nove oblike podjetništva in drzne rešitve za pomanjkanje. Lahko je nov vir dohodka za sodobne in v isti meri doslej manj razvite družbe. Ta tretji glavni izziv je obenem nepogrešljiv novi temelj za evropsko sodelovanje: okoljske spremembe zahtevajo rešitve, ki segajo onstran nacionalnih meja. Večina izmed njih zahteva globalni pristop, pri katerem zagovarjanje vizij in interesov

Evrope ne bo učinkovito brez močnih, enotnih in daljnovidnih politik in praks.

Družba in kultura

207. Evropa je že od nekdaj bila prizorišče kulture, racionalnosti, napredka, znanja in humanizma.

V Evropski ljudski stranki smo prepričani, da obstaja v okviru globalizacije skupna evropska kultura. Zato se zavzemamo za krepitev družbene strukture, v kateri je prostor za družine, lokalne skupnosti, združenja državljanov, regije in narode. Velik pomen pripisujemo osebni odgovornosti državljanov, da bi vzpostavili ravnovesje med komercialnimi in nepridobitnimi pobudami, vključno s kulturnimi dejavnostmi, pa tudi med plačanim in prostovoljnim delom. Javna politika bi to morala podpirati.

208. Spodbujanje močnega občutka evropske identitete kot nepogrešljiv predpogoj za dinamično Unijo mora temeljiti na družbeni, kulturni in duhovni raznolikosti naše celine. Ta raznolikost vključuje tudi prispevek drugih veroizpovedi, kot sta judovstvo in krščanstvo, denimo islam.

209. Po eni strani moramo istočasno zaščititi in spodbujati uradne lokalne in regionalne jezike in pravico do izobraževanja v materinščini v ustreznem številu šol, po drugi strani pa večjezično izobraževanje, ki omogoča državljanom Evrope enostavno medsebojno sporazumevanje.

210. Priča smo veliki potrebi po varstvu in spodbujanju vrednot, ki niso povezane z izključno poslovnimi interesi in po razvoju sodobne kulturne razsežnosti na področju medijev, vključno z novimi mediji, arhitekturo in prostorskim načrtovanjem, umetnostjo, literaturo in ohranjanjem kulturne dediščine ter njenega bogatenja s spodbujanjem kulturne izmenjave in mobilnosti.

Družina in demografija

211. Kot je določeno v 16. Členu Splošne izjave o človekovih pravicah, je družina naravna in temeljna skupinska enota družba in ima pravico do zaščite s strani družbe in države. Družina je nenadomestljiva kot temeljna institucija, kjer se gojijo in vzbujajo ljubezen in dobrodelnost,

sočutje in človeška solidarnost, s čimer se združujejo različne generacije. Je prostor, kjer starši in otroci prevzemajo odgovornost in so solidarni drug do drugega. Močne družne so tudi predpogoj za boljši demografski razvoj.

212. Zavedamo se potrebe po novem ravnovesju v naših družbah med plačanim in profesionalnim delom na eni ter skrbjo za družino na drugi strani, da bi okrepili solidarnost med generacijami. Obenem naši demografskih izzivi zahtevajo daljšo udeležbo v delovnem procesu in več prostora za skrb in izobraževanje otrok tudi v obliki zagotavljanja dnevnega varstva in drugih storitev, pa tudi v obliki ureditve organizacije dela, ki upošteva usklajevanje zasebnega in poklicnega življenja. Poudarjamo potrebo po priznavanju dela staršev kot vzgojiteljev znotraj okvira socialnih politik. Prepričani smo da bi morale fiskalne politike nuditi pomoč družinam in podpirati solidarnost med generacijami.

213. Evropska ljudska stranka odklanja splav kot metodo za načrtovanje družine. Spodbujamo podporne programe in pobude za pomoč staršem in družinam pri vsakem naraščanju, zlasti ko pride do težav ali nenačrtovanih nosečnosti. Na starše, ki se odločijo sprejeti invalidnega otroka, se ne sme izvajati nobenega družbenega pritiska.

214. Dejstvo, da pričakovana življenjska doba Evropejcev narašča zaradi tehnološkega in medicinskega napredka ter bolj zdravega načina življenja, je že sam po sebi pozitiven dosežek. Vendarle pa je treba obravnavati posledice za sisteme pokojninskega in zdravstvenega zavarovanja. Razmerje med delovno aktivnim prebivalstvom in tistimi, ki so v pokoju, bo vse bolj pereče. Visoka produktivnost lahko le delno izravna ta razvoj in zato je treba povečati povprečje skupne delovne dobe znotraj življenjske dobe posameznika. Vse bolj je treba spodbujati bolj zdrav način življenja in preventivno zdravstveno varstvo. Z daljšim ohranjanjem zdravih in dejavnih ljudi bomo beležili pozitiven učinek na produktivnost in konkurenčnost. Obenem mora Evropa vložiti več v izobraževanje in usposabljanje, vključno s področji jezika, delovne mobilnosti in podjetništva za mlade.

Izobraževanje in mladi

215. Izobraževanje in znanje sta nujna za Evropo, vendar pa še nista uresničena v polni meri. V zadnjih letih se Evropa sooča z izzivom, da se izgradi kot gospodarstvo in družba, ki temelji na znanju. Cilji konkurenčnosti in znanstvenega potenciala vedno znova trčijo ob trend bega možganov, pa tudi ob finančne krize. Obenem je izobraževanje temelj, da postane posameznik uspešen in nenehno razvijajoč se strokovnjak.

216. Prepričani smo, da sta postala izobraževanje in usposabljanje način življenja in vir, in posledično v Evropi še nikoli nismo bili tako odvisni od slednjega. V svetu naglih sprememb nosijo mladi posebno odgovornost za oblikovanje prihodnosti Evrope. Večji izziv je, da jim damo dober začetek z izobrazbo.

Priseljevanje in vključevanje

217. Mobilnost znotraj EU in priseljevanje z območij zunaj Evrope sta realnost. Evropo sta bogatila stoletja. Evropsko gospodarstvo je zainteresirano za pritegnitev visoko kvalificiranih delavcev s celega sveta, toda priseljevanja ne smemo spodbujati kot edini odgovor na demografske izzive. Preprečiti je treba „beg možganov“. Pristojnost v zvezi z odločitvami glede dostopa do nacionalnih trgov dela nosijo države članice. Poleg tega bo vedno nujno zagotoviti azil za preganjanje ljudi. S priseljenci in z begunci je treba ravnati na podlagi spoštovanja človekovih pravic.

218. Prepričani smo, da je nujno tudi razpravljati o težavah, ki so se pojavile kot rezultat pomanjkanja vključevanja in zaradi nezakonitega priseljevanja, zlasti s pojavom „vzporednih družb“ priseljencev, kjer so kršene temeljne vrednote, določene v naših ustavah, kot so denimo svoboščine posameznika in enakost moških in žensk pred zakonom. Človekove pravice, svobodo in strpnost je treba spoštovati znotraj sleherne kulturne ali verske skupnosti v Evropi. Nikjer v Uniji ne sme biti prostora za pribežališče za pravosodne sisteme sekt.

219. Priseljenci morajo obvladati ali se naučiti jezik držav sprejemnic, pa tudi zgodovino in značilnosti svojih novih okolij, spoštovati zakone in njegovo kulturno dediščino in temeljne vrednote ter sodelovati na področju državljanskih pravic in obveznosti svoje zadevne lokalne in nacionalne skupnosti. To pa predvsem zato, da se opolnomoči vse posamezne priseljence, da bodo uživali svoje polne pravice. Po drugi strani se bo Evropska ljudska stranka borila proti vsem vrstam diskriminacije, uperjene v priseljence. Ljudje imajo pravico do izvajanja svoje vere in kulture, dokler spoštujejo zakon. Treba je načeti vprašanja pojava getov etničnih skupin. Imeti priložnost za delo je pomemben vidik vključevanja v družbo. Treba je spodbujati ustanove za sodelovanje in srečanja med priseljenci in njihovimi družinami in sodržavljanke iz držav gostiteljic.

220. Skupna politika azila je cilj, kateremu so zavezane vse države članice EU. Vendar pa mora takšna skupna politika temeljiti na obstoječih pravilih na področju politike azila EU. Ta politika bi morala prav tako pokazati solidarnost z državami članicami, ki se soočajo s posebnimi in z nesorazmernimi pritiski na njihov nacionalni azilni sistem, zlasti zaradi njihove geografske lokacije ali demografskih razmer. V primeru vojne ali nesreč, ki jih povzroči človek ali naravnih nesreč, bi morala EU in njene države članice olajšati sprejem tistih, ki so v stiski in potrebujejo mednarodno zaščito EU. Moramo spodbujati njihovo vrnitev, ko to omogočajo razmere v njihovi domovini.

Ekonomska, socialna in ozemeljska kohezija

221. Ena od odločilnih značilnosti Evropske unije je kohezija, bodisi socialna, ozemeljska bodisi ekonomska. Je prenos načela solidarnosti v prakso, pa tudi prepričanja, da socialni mir ob prevelikih ali trajnih razkorakih ne more trajati. Spodbujanje kohezije pomeni premoščanje razlik med državami, krepitev čezmejnega in ozemeljskega sodelovanja in medregijskega sodelovanja znotraj držav, pa tudi zmanjševanje razlik znotraj naših družb bodisi v kontekstu razreda, narodnosti, državni pripadnosti ali starosti. To predstavlja danes zaradi vse večje neenakosti in revščine, ki sta pogosto povezani z naraščajočo brezposelnostjo, zlasti med mladimi, hud izziv.

222. Izzivi obstajajo predvsem na nacionalni ravni v obliki preprečevanja pojava novega podrazreda. Socialna kohezija znotraj naših družb je ogrožena večinoma tedaj, ko so brezposelnost, pomanjkanje izobrazbe in priseljsko prebivalstvo nakopičeni v soseski, kar vse prepogosto vodi v siromašenje njihovega življenjskega okolja, radikalizacijo, odvisnost od drog, nasilje in kriminalnost. Poleg tega morajo pojavu, kot je revščina, celo med tistimi, ki delajo in med starejšimi, vlade in socialni partnerji nameniti posebno veliko mero pozornosti. Medtem ko so v prvi vrsti nacionalne vlade in lokalne oblasti tiste, ki so odgovorne in ki jim pomagajo pobude civilne družbe in gibanja za samopomoč, pa lahko EU pomaga pri reševanju teh težav tako, da ustvari pogoje za zaposlovanje in gospodarsko rast in z uporabo svojih usklajevalnih pristojnosti na področju boja proti kriminalu in drogam.

223. Tretja razsežnost kohezije poleg ekonomske in socialne je ozemeljska. Ozemeljska kohezija podpira izboljšanje konkurenčnosti med državami in regijami.

224. Evropska ljudska stranka namerava več pozornosti nameniti tudi težavi opuščanja šolanja in pomanjkanja izobrazbe med mlajšo generacijo. Tu igra EU pomembno, a podrejeno vlogo v zadevni državi članici in bi morala denimo podpirati izobraževalne programe in programe za mobilnost in vseživljenjsko učenje.

225. Evropska ljudska stranka ponovno potrjuje svoja prizadevanja za spodbujanje človekove pravice do izobrazbe in starševsko svobodno izbiro izobrazbe.

Poglabljanje etične razprave

226. Tehnologija igra vse večjo vlogo, zlasti na začetku in na koncu človekovega življenja. Moralne posledice naših odločitev dajejo nove razsežnosti našim političnim in družbenim odločitvam, pa tudi odločitvam posameznika. Obenem zahtevajo nove zmogljivosti za merjenje učinkov našega vedenja in odločitev za prihodnje generacije tehtanje obstoječih in prihodnjih posledic brez primere.

227. Evropska ljudska stranka potrjuje stališče glede človeškega bitja, človeškega življenja in ustvarjenega sveta, kakor je opisano v našem osnovnem programu iz Aten iz leta 1992 in v naši berlinski izjavi „Unija vrednot“ iz leta 2001. Po drugi strani pa v teh dokumentih niso omenjena vsa področja tehnološkega razvoja in etičnih izzivov. Zato je treba na podlagi načel, opisanih v teh dokumentih, še naprej ocenjevati nove tehnologije. Še naprej potrebujemo sistematično podporno etično razpravo, da bi spremljali tehnične inovacije na teh področjih. EU ne sme financirati tistih tehnologij, ki so jasno v nasprotju z vrednotami, opisanimi v zgoraj omenjenih dokumentih, na drugih občutljivih področjih pa morajo financiranje EU spremljati raziskave o povezanih etičnih vidikih.

228. Človeško življenje mora biti varovano od začetka do njegovega naravnega konca. Genetski posegi na začetku človeškega življenja morajo biti omejeni na posege, da bi zdravili bolezni. Umetno ustvarjanje in izbira človeških zarodkov za namene raziskav in trženja mora biti prepovedano po celotni Uniji. Oglaševanje splava ali evtanazije je treba prepovedati.

Vloga političnih strank

229. Politične stranke so nepogrešljiva institucija predstavniške demokracije. Igrajo odločilno vlogo pri zastopanju splošnih, posebnih in razpršenih interesov ljudi, ki kličejo od institucij oblasti zahtevajo, da prevzamejo odgovornost, vključujejo ljudi v politični proces in spodbujajo demokratične ideale. Zato morajo politične stranke spodbujati enakopravnost med ženskami in moškimi, pa tudi raznolikost na svojih volilnih seznamih in v vseh svojih notranjih telesih.

Politične stranke na nacionalni in evropski ravni morajo biti organizirane in delovati skladno s pravili notranje demokracije. Poleg tega morajo biti pozorne na ideologije in skupine, katerih cilj je uničiti dediščino mirnega političnega sodelovanja in demokracije, ki smo jo dosegli v Evropi.

230. Politične stranke igrajo ključno vlogo pri zblževanju državljanov in vlad. Predstavniška demokracija je most med državljanji in vladami. Tudi na evropski ravni so nepogrešljive pri zblževanju Unije in njenih državljanov in pri povezovanju evropskega procesa odločanja z lokalno udeležbo. Na podlagi mešanice prostovoljnih prispevkov in finančnih sredstev Unije bi

morale te evropske stranke imeti sredstva za lastne raziskave v neodvisnih skupinah strokovnjakov za izvajanje evropskih volilnih kampanj in za dostop do medijev.

231. Spričo vse večjega pomena odločanja na evropski ravni je treba nadzorovati in krepi integriteto, preglednost in neodvisnost evropskih nosilcev odločanja in poslancev. Finančni prispevki morajo biti v vseh primerih pregledni.

232. Evropska ljudska stranka sama se bo vključila v stalen proces krepite in pridobivanja zaupanja pri državljanih z dialogom, prisotnostjo, preglednostjo in odgovornostjo. Evropska ljudska stranka si prizadeva za globlje vključevanje s svojimi članskimi strankami na podlagi subsidiarnosti, medtem pa poskuša uresničiti poln potencial institucionalnega odločanja Unije. Obenem bi morala Evropska ljudska stranka z izkoriščanjem prednosti sprememb v soseski Evrope še naprej krepi tiste politične sile v svoji soseski, ki gojijo enake temeljne vrednote.

233. Evropska ljudska stranka spodbuja in podpira ukrepe svojih parlamentarnih skupin v vsaki evropski organizaciji, Evropski uniji, Svetu Evrope, OVSE in NATO.

Varovanje narodnih manjšin

234. Avtohtone narodne in tradicionalne manjšine v tem smislu so skupine, ki so prebivale na istem območju več generacij, medtem ko so se spreminjale nacionalne meje. Nacionalne države morajo spoštovati in spodbujati njihove pravice in prizadevanja za ohranjanje različnih kulturnih tradicij in govorjenje lastnega jezika, v isti meri pa morajo manjšine spoštovati ustavni red svojih držav. Evropska unija bi morala z jasnimi zavezami reševanju težav s sodelovanjem tako manjšin kot tudi nacionalnih vlad pomagati odgovoriti na to zapleteno vprašanje, ki je pogosto botrovalo sporom v evropski zgodovini.

235. Prepričani smo, da lahko Evropska unija postopoma razvije niz pravno zavezujočih standardov in norm za zaščito ljudi in skupnosti, ki pripadajo manjšinam, medtem pa

spodbujati izvajanje pozitivnih ukrepov in političnih orodij za namene varovanja pripadnikov in skupin manjšin. Načelo izmenjave najboljših praks je podlaga za konkretno in učinkovito strategijo EU za avtohtone narodne in tradicionalne manjšine.

Pomen regij

236. Evropska ljudska stranka podpira prispevek Odbora regij kot politične skupščine in institucionalnega organa Evropske unije, ki brani interese regij in mest. Lizbonska pogodba je okrepila vlogo regij in lokalnih oblasti v Evropski uniji in institucionalno vlogo Odbora regij v času zakonodajnega procesa. Evropska ljudska stranka zagovarja in spodbuja močan položaj regij kot ključnih gradnikov Evropske unije, da bi se odzvala na nujno potrebo po zmanjšanju demokratičnega primanjkljaja EU. Igrajo pomembno gospodarsko, kulturno in socialno vlogo, ki včasih sega onstran meja zadevnih držav članic. Po našem mnenju je spodbujanje regij in lokalnih oblasti ter njihovega v mnogih ozirih dodana vrednost v procesu evropskega povezovanja.

Svoboda v dobi interneta

237. Nedavni napredek na področju informacijskih in komunikacijskih tehnologij, zlasti tistih, ki zadevajo družbene medije na internetu, je začel spreminjati naša življenja in družbo kot še nikoli doslej. To je privedlo do pojava globalne civilne družbe in povečalo naše zmogljivosti za gospodarsko rast z inovacijami in razvojem digitalnega enotnega trga, za svobodo izražanja in neoviran dostop do informacij. Istočasno so se pojavile nove nevarnosti za intelektualno lastnino, zasebnosti posameznikov in osebno integriteto. Evropska ljudska stranka se zavzema za razumno ravnovesje med svobodo posameznika in največjo ustvarjalnost in ureditvijo za boj proti kibernetiki kriminaliteti in vsem zlorabam digitalnih tehnologij, vključno s kršenjem pravic intelektualne lastnine, medtem pa močno podpira razvoj novih poslovnih modelov v digitalnem okolju. Človekove pravice je treba spoštovati tudi na internetu. To vključuje pravico posameznika do varstva podatkov. Varstvo osebnih podatkov na internetu je lahko kršeno le v primerih, ki vključujejo kazniva dejanja.

238. Tehnološki razvoji imajo ogromen vpliv na politični proces. V kombinaciji z družbenimi razvoji je to prispevalo k pospeševanju političnih razvojem vrez primere, k manjši dolgoročni strankarski lojalnosti volivcev in zato k večji negotovosti in nepredvidljivosti, pa tudi k oslabitvi velikih ljudskih strank. Evropska ljudska stranka in njeni člani bodo morali upoštevati to in nenehno izboljševati svoje sposobnosti za uporabo tehnologije, medtem pa ohranjati osebno komunikacijo z volivci in približevati politike državljanom. Komunikacija mora potekati dvostransko, zlasti pa je treba okrepiti možnost komuniciranja od ravni državljanov do vrha strankarske hierarhije. Istočasno pa ne more nič nadomestiti večstrankarske volilne demokracije, ki temelji na pravni državi. Evropska ljudska stranka svoje člane spodbuja, da v polni meri izkoristijo potencial internet kot orodja za odpiranje političnega procesa in doseganja državljanov, ki dotlej niso bili vključeni. Družbeni mediji bodo morali odigrati svojo vlogo pri tem.

III. del: Evropska unija

EU – Unija vrednot

301. Več stoletij so se ljudstva v Evropi razvijala v različne in samozavestne narode. Kljub njihovim nacionalni, razlikam so ohranili svojo skupno kulturno dediščino, ki korenini v hebrejskih prerokbah, grški filozofiji in rimskem pravu, ko so jih uskladili in obogatili krščansko sporočilo in judovsko-krščanske vrednote. Koncept nacionalne države je ostal nedotaknjen vseskozi različne faze kulturnega razvoja: renesanso, razsvetljenstvo in moderno. Nacionalna država kot oblika politične organizacije in način življenja je postala model za ves svet.

302. Zdaj smo priča razsežnim izzivom, ki zahtevajo rešitve na evropski ravni. Evropski projekt, vse tesnejša unija združenih nacionalnih držav, ni namenjen uničevanju nacionalnih držav Evrope, temveč je predpogoj, da se izognemo nacionalizmu, ki je povzročil toliko škode našim državljanom, in da jim povrnemo dejansko zmogljivost, da izpolnijo svoje ključne naloge. Evropsko povezovanje je predpogoj za rešitev temeljnih problemov, s katerimi se soočajo naši

narodi, in kot tak odločilen preboj v zgodovini naše celine. Vzpostavljeno na ruševinah druge svetovne vojne in kot zameetek totalitarizma je evropsko povezovanje svojim državljanom poklonilo mir, svobodo, stabilnost in blaginjo. Evropejci smo lahko ponosni, da smo dosegli ta skupni pristop v naši nedavni preteklosti.

303. Poleg tega je evropski način mirnega sodelovanja in vključevanja postal model za druge regije sveta. Slednji zagotavlja našo podlago za spodbujanje večletnih vrednot, ki so značilne za evropske družba: mir, svoboda, demokracija, enakopravnost med moškimi in ženskami, pravna država, strpnost in zasebna lastnina, ki temelji na socialnem tržnem gospodarstvu. EU in njene države članice se morajo skupaj s svojimi čezatlantskimi partnerji in drugimi mednarodnimi akterji, s katerimi delimo skupne vrednote, še naprej boriti za te vrednote, ki tvorijo podlago naših družb in ki so prispevale k demokraciji in človekovim pravicam, pa tudi pravni državi po svetu. Povečati moramo svoja prizadevanja, da pomagamo demokratom drugod po svetu, ki so se znašli v stiski, in da se zoperstavimo avtoritarnim in fundamentalističnim ideologijam.

304. V prihodnosti bo Evropska unija še naprej uspešna, če bodo vse države članice EU in institucije Unije imele jasno in skladno vizijo prihodnosti. Za Evropsko ljudsko stranko bo spodbujanje evropskega modela ključnega pomena, če želimo, da bodo evropske vrednote imele vpliv na naglo spreminjajoči se svet. Evropska ljudska stranka je še naprej zavezana viziji političnega vključevanja Evropske unije. Vizija je rezultat zgodovine – danes predstavlja še vedno najboljši odziv na izzive prihodnosti, kot so globalizacija, preseljevanje, nove varnostne grožnje, podnebne spremembe in energetska varnost. Zdaj je naša naloga, da prilagodimo Evropsko unijo okoliščinam in potrebam 21. stoletja z določanjem pravih prednostnih nalog in s približevanjem Evropske unije državljanom.

Evropa v globaliziranem svetu

305. Spričo vse večje medsebojne povezanosti naših družb in gospodarstev je jasno, da je potrebno evropsko ukrepanje ne le, da bi vzpostavili notranji trg in pravno skupnost,

temveč tudi da bi okrepili svobodo, enake možnosti, solidarnost in trajnost, kjer nacionalna država tega ne more več zagotavljati v polni meri sama. Vendar pa se mora Evropska unija tudi omejiti glede načela subsidiarnosti na tiste naloge, ki jim nismo ustrezno več kos na nižjih ravneh in ki smo jim obenem boljše kos na evropski ravni. Uravnotežena Evropska unija temelji na samoupravljanju lokalnih in regionalnih oblasti in identiteti in vlogi nacionalnih držav. Evropska unija ni država, vendar pa dela z instrumenti federativne unije na tistih političnih področjih, na katerih so ji države članice podelile pristojnost.

306. V skladu z zavezo Evropi, kar so krščanski demokrati kazali vse od začetka, Evropska ljudska stranka poziva k postopnemu, toda odločnemu napredku v smeri prave politične unije z zasledovanjem osnovnih smernic, opredeljenih v Programu iz Aten iz leta 1992 in na kongresih, ki so mu sledili. Hočemo Evropsko politično unijo. V EU bodo v naslednjih nekaj letih potrebne temeljite reforme. Unija in države članice bodo skupaj izvajale več pooblastil.
307. Institucionalni ustroj Evropske unije se mora naprej razvijati okoli teh osnovnih načel. Od institucij EU zahteva, da posvečajo enako pozornost vsem državljanom in državam članicam. Potrebuje demokratično predstavniške institucije, vključno z učinkovitejšo Evropsko komisijo in mehanizmom za zagotavljanje boljšega gospodarskega upravljanja v središču Unije. Postopek soodločanja med Svetom ministrov in Evropskim parlamentom mora postati preglednejši. Svet ministrov mora zato kot druga zbornica javno odločati o zakonodaji. Sprejeti mora bolj participativno demokracijo, ki pomeni nove oblike neposredne interakcije med državljani in evropskimi institucijami, kot denimo pobuda državljanov. Eden naših ciljev je neposredna izvolitev predsednika Evropske komisije. To bi zmanjšalo zaznani demokratični primanjkljaj Unije in spodbudilo večjo skupno identiteto med državljani EU.
308. Po tem, ko je EU več kot pol stoletja igrala vlogo svetovnega zgleda za spravo in blaginjo celotne evropske celine, mora seveda biti vključena v oblikovanje pravil in norm novega mednarodnega sistema. Tako naši državljani kot tudi globalni partnerji pričakujejo, da bo

Evropa sprejela izzive 21. stoletja, odigrala pomembno in proaktivno vlogo v mednarodnih pogajanjih, postregla z izvedljivimi inovativnimi predlogi, prevzela odgovornost in spodbujala evropske vrednote po svetu. Toda da bi se učinkovito in pravočasno odzvali na njeno novo usmeritev in globalne izzive, ki jih slednja prinaša, mora biti Evropa sposobna govoriti v en glas in delovati kot ena enota.

309. Globalizirani svet zahteva globalno upravljanje. Zato je nujno krepiti mednarodne organizacije in povečati odzivnost slednjih na svetovna razmerja moči, zlasti kar zadeva Združene narode, saj je najmočnejši vir zakonitosti pri obravnavanju in reševanju globalnih problemov. Okrepiti je treba tudi mednarodni denarni, saj prispeva k večji stabilnosti in varnosti na mednarodnih finančnih trgih. Krepitev Svetove trgovinske organizacije je temeljnega pomena za svetovno blaginjo in pomaga blažiti spore na podlagi različnih nacionalnih gospodarskih interesov. Odpravo ovir in okrepljeni dostop do trga po vsem svetu morajo spremljati odločna prizadevanja za učinkovitejšo mednarodno regulativno sodelovanje.
310. Nove svetovne okoliščine prav tako zahtevajo reformo obstoječih in/ali ustanovitev novih institucij. Pomen tistih, ki so prožne, kot denimo G20, se bo povečal in poudaril vse večjo težo nastajajočih gospodarstev v Aziji, Latinski Ameriki in Afriki.
311. Da bi okrepili svoja gospodarstva, posledično razvili svojo mednarodno privlačnost in vzpostavili Evropo kot močno globalno akterko, je treba bolje uskladiti in vključiti nacionalne gospodarske in proračunske politike. To bo spodbudilo oživitve evropske gospodarske dejavnosti in ustvarjanje delovnih mest. Obdobja gospodarskih težav ne moremo premagati brez odločnih korakov naprej v smeri evropskega povezovanja. To je pomembno, da bi zagotovili rast, a tudi stabilnost evra. Skupni trg in skupno valuto lahko najbolje podpremo s skupnimi političnimi odločitvami.
312. Menimo, da gospodarska dinamičnost v Evropi ni le združljiva z družbeno odgovornostjo, temveč je dejansko njen predpogoj. Socialne kohezije in politične stabilnosti ne moremo

doseči brez trajnostnega gospodarskega razvoja in odločnega odziva na goljufije, davčne utaje in pranje denarja. Doseganje cilje gospodarskega in političnega povezovanja Evrope je v korist vsem evropskim državljanom. Slednje je treba storiti v okviru obstoječih evropskih pogodb ob spoštovanju pravil EU, načela enakosti, pristopa na ravni Skupnosti in dejavne podpore državljanov.

313. Močnejše vključevanje EU v mednarodno preprečevanje krize, podpora demokratičnega razvoja, zatiranje fundamentalističnega terorizma in reševanje sporov je izrednega pomena.

Evropa mora biti sposobna prispevati uravnotežene in izvedljive diplomatske rešitve.

314. EU zahteva izboljšano sposobnost določanja in zasledovanja političnih prednostnih nalog in bi se morala globalno še naprej vključevati v situacije, kjer lahko igra koristno vlogo. Prav tako smo prepričani, da mora EU v polni meri izkoristiti priložnosti, ki jih zagotavlja Lizbonska pogodba, da bi okrepila svojo zunanjo in varnostno politiko. Krepitev skupne zunanje in varnostne politike, pa tudi varnostno in obrambno politiko, ki dopolnjuje čezatlantsko zavezništvo, pa tudi dejavno in usklajeno varstvo človekovih pravic in boj proti revščini na svetovni ravni v mednarodnih odnosih bo ključnega pomena za nadaljnji razvoj Evropske unije. Evropska unija mora prav tako imeti boljše operativne zmogljivost na področju obrambne politike. Je ključni cilj za oblikovanje posebno tesnega sodelovanja med EU in NATO. To pa ne sme posegati v posebno naravo varnostne in obrambne politike določenih držav članic.

315. Čeprav je nevarnost običajnega napada na evropsko ozemlje majhna, pa mora EU ostati pozorna in krepiti svoja prizadevanja na področju preprečevanja širjenja orožja za množično uničevanje, terorizma in organiziranega kriminala, pa tudi regionalnih konfliktov. Zato mora EU sodelovati s partnerji in spodbujati sklenitev sporazumov, ki bodo zagotovili regionalna ravnovesja. Obenem mora EU povečati svoja prizadevanja za zmanjšanje tveganj energetske odvisnosti, podnebnih sprememb, piratstva in nenadzorovane trgovine s konvencionalnim orožjem.

316. Da bi okrepili diplomacijo in odločenost EU za ohranjanje miru na celini ter zaščitili stabilnost in demokracijo po svetu, mora imeti EU in njene države članice na voljo učinkovite vojaške zmogljivosti. EU mora prav tako pospešiti svoja prizadevanja za skupno nabavo, specializacijo, raziskave in razvoj, pa tudi usposabljanje, da bi okrepila učinkovitost svojih vojaških zmogljivosti. Finančna in gospodarska kriza nas sili, da korenito spremenimo proračunsko učinkovitost in spoznamo pozitivne učinke civilnih in vojaških sinergij, pa tudi da združimo in skupaj izkoriščamo vojaške in civilne vire. To je pomembno tudi glede novih odgovornosti na področju ohranjanja miru, obvladovanja kriz in boj proti terorizmu, pa tudi groženj v zvezi z našimi konvencionalnimi prevoznimi in komunikacijskimi sredstvi. Izboljšanje naše zaščite pred kibernetškimi grožnjami z okrepljenim sodelovanjem na evropski ravni je posebnega pomena in dopolnjuje že obstoječe NATOVE zmogljivosti na tem področju.
317. EU ima tudi velik interes in nosi odgovornost za svoje najbližje geografske sosede. Evropska sosedna politika pokriva države od Sredozemlja do črnomske regije in območja Kavkaza, vendar pa tudi spoštuje edinstvenost vsake države. Proces stabilizacije in demokratizacije v sosednjih državah je pomembna prednostna naloga in prispeva h krepitvi njihove stabilnosti, varnosti in blaginje, pa tudi stabilnosti, varnosti in blaginje EU. Spričo vstaj zoper avtoritarni režim in slabih gospodarskih pogojev v severni Afriki in na Bližnjem Vzhodu mora EU okrepiti svoje instrumente za podporo prehoda v demokracijo in socialno tržno gospodarstvo, da bi razširila območje stabilnosti in varnosti okoli slednjega, medtem pa mora pozornost posvečati razvoju demokracije in gospodarstva v vzhodnih sosednjih državah. To vključuje politični dialog, trgovino, razvojno pomoč in podporo civilne družba. Posebno pozornost v zvezi s tem je treba posvetiti mladim v tej regiji s programi izmenjave EU in izobraževalnimi ustanovami. Naša podpora gibanj za svobodo na Bližnjem Vzhodu in v severni Afriki gre z roko v roki s trdno zavezo posebnemu partnerstvu med EU in Izraelom. Evropska unija mora zasledovati stabilizacijo miru na območju Sredozemlja. Zasledovati moramo politiko dialoga glede izboljšanja spoštovanja temeljnih človekovih pravic in krepiti evro-sredozemsko skupnost.

318. Zato je bila sosedska politika EU, ki je v interesu EU in naših sosednjih držav, okrepljena s posebno oblikovanimi pristopi, prilagojenimi posebnim razmeram vsake partnerske države. Prepričani smo, da bi učinkovitejše sodelovanje EU s temi državami, ki se jasneje kot kadar koli prej osredotoča na človekove pravice, verske in druge temeljne svoboščine, demokracijo, pravno državo, pa tudi na dobre sosedske odnose na podlagi jasnih pogojev, prav tako razširilo območje stabilnosti in varnosti okoli njega. Evropska ljudska stranka priznava prispevek, ki ga lahko sosedska politika EU zagotovi državam, ki doživljajo pritok priseljencev s kriznih območij v neposredni sosesčini EU.
319. Vzhodno partnerstvo Evropske unije si zasluži posebno pozornost. Izpopolniti bi morali naše instrumente za spodbujanje demokracije in človekovih pravic, tako da bi več poudarja namenili dobremu upravljanju, protikorupcijskim ukrepom in pravni državi. Gledano zgodovinsko imajo države vzhodnega partnerstva že od nekdaj stlane zelo močne vezi s preostalo Evropo, imajo enake demokratične vrednote in kulturno dediščino kot mi. Težka zgodovina te regije, ki se je vse prepogosto borila za neodvisnost, zahteva od nas posebno zavezo, da bi natančno in praktično pomagali tem državam. Ta pomoč naj ne bi le prispevala k ponovni krepitvi evropskih vrednot, temveč tudi k razvoju delujočih demokratičnih struktur v državah vzhodnega partnerstva in k dvigu njihovih gospodarstev na višjo raven. V strateškem pogledu jim bo to pomagalo tudi ponovno potrditi njihovo suverenost in ozemeljsko integriteto, pa tudi ponovno uveljaviti njihovo odvisnost od njihovih močnejših sosed bodisi v političnem bodisi gospodarskem smislu. Poleg tega bo gledano dolgoročno krepitev teh vezi z EU koristno za države EU. Še naprej bomo podpirali načelo „več za več“ pri zagotavljanju finančne pomoči in nagrajevali napredek.
320. Arktična regija je vse pomembnejša gospodarsko, pa tudi glede potrebe po povečanju sodelovanja in uporabe nedavno odprtih plovnih poti, pri varovanju okolju in mnogih drugih pomembnih vprašanjih. Zato mora EU oblikovati skladnejšo politiko do Arktike.

321. Čeprav nova središča moči v Aziji in Latinski Ameriki predstavljajo vse večje izzive, pa čezatlantski odnosi v skladu z večino meril še naprej ostajajo eden najmočnejših stebrov večstranskega sistema. Okvir odnosov med EU in ZDA bo ostal temeljni kamen za našo zunanjo politiko. Sprejeti moramo ukrepe za njihovo krepitev in za iskanje načinov, kako bo čezatlantsko partnerstvo kos novim globalnim izzivom na podlagi naših skupnih vrednot in prepričanj. Vzpostavitev čezatlantskega trga brez ovir bi zagotovili tako podlago za okrepljeno čezatlantsko partnerstvo ter ustvarilo gospodarsko rast ter delovna mesta.

322. Pomembno je, da z Rusijo, največjo sosednjo državo na vzhodu EU, razvijemo tesne in daljnosežne odnose, da bi sodelovali pri vprašanjih o skupnih interesih, kot so stabilnost onstran vzhodnih meja EU, energetska varnost in mednarodne zadeve. Zato je treba z Rusijo voditi odprt in realističen dialog o prednostnih vprašanjih. Spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin bi moralo biti še naprej uvrščeno visoko na dnevnem redu. Zato bi morala

EU pri oblikovanju svoje politike do Rusije upoštevati razmere držav v naši skupni soseščini. EU bi se morala upreti vsem poskusom delitve Evrope na vplivna območja ali območja z neenako suverenostjo in varnostjo, medtem pa si še naprej prizadevati za obsežen načrt za spodbujanje demokracije, človekovih pravic in pravne države, kar bo okrepilo tudi gospodarsko privlačnost in pritegnilo tuje naložbe.

323. Evropa je globalna akterka in bi morala na odprt in konstruktiven način vključiti nastajajoča gospodarstva, obenem pa mora temeljito preučiti vso njihovo ravnanje na mednarodnem prizorišču. Evropa mora še naprej spodbujati dobre odnose s temi državami v Aziji, Latinski Ameriki in Afriki, s katerimi ima skupne vrednote. Poleg tega mora EU razviti strateška partnerstva z nastajajočimi silami, ki morajo sprejeti svoje vse večje globalne odgovornosti.

324. Bistveno je, da Evropa preoblikuje svojo varnostno strategijo, da bi vključila energetska politiko v svoj zunanjepolitični pristop do tretjih držav s ciljem vzpostavitve strateške

zunanje politike s ključnimi partnerskimi državami. Okrepiti in razviti mora pristop do podnebne in energetske politike, ki bo povečal energetska varnost EU, vključno z dostopom do naravnih virov in surovin, medtem pa istočasno izboljšati svojo konkurenčnost in notranji energetski trg. Dokončanje vseevropskega energetskega omrežja in razvoj novih virov in poti bi morali biti prednostni nalogi na področju energetske varnosti EU. Zavezani smo učinkovitemu upravljanju naših naravnih virov in preoblikovanju Evrope v energetska visoko učinkovito, nizkoogljično gospodarstvo. Poleg tega ima EU bogate izkušnje s pogajanjem, z močjo, enotnim nastopom in s tehnološkim znanjem, in še naprej bi morala igrati vodilno vlogo v boju proti podnebnim spremembam in globalnega segrevanja, pa tudi pri spopadanju z njihovimi učinki. Nenehno bi morali prilagajati svoje proizvodne navade in navade porabe in skladno s tem oblikovati svoj program na področju mednarodnih odnosov in diplomacije.

325. Vse večje nezakonito priseljevanje, trgovina z orožjem, drogami in ljudmi, pa tudi mednarodni terorizem so izzivi globaliziranega sveta. Evropa mora ščititi svoje meje in najti ravnovesje med zmanjšanjem nevarnosti kaznivih dejanj in povečanjem enostavnosti in udobja za potnike. EU je območje, na katerem vladajo svoboda, pravičnost in varnost. Potrebuje jasne strukture za podpori žrtev kaznivih dejanj in njihovih pravic. Ker ima kriminal zdaj prost prehod čez mednarodne meje, je pomembno, da EU igra dejavno vlogo pri usklajevalnih nalogah med državami članicami, da bi uveljavili pravice žrtev. Izboljšanje varnosti zunanjih meja s krepitvijo agencija Frontex in pospeševanje skupnih operacij med državami članicami je nujno potrebno skupaj z vzpostavitvijo evropske obalne straže. EU mora prav tako učinkovito sodelovati z organi za varovanje zunanjih meja držav, zlasti tistih, ki so opredeljene kot vir tranzitnih poti in nezakonitega priseljevanja. Da ne bi po nepotrebem povečali števila beguncev v državah članicah EU, mora EU povečati človekoljubno pomoč tistim lokalnim skupnostim v tretjih državah, ki sprejemajo begunce in si prizadevajo za odpravo revščine in nestabilnosti na lokalni ravni.
326. Nesprejemljivo je, da v današnjem času poldruga milijarda ljudi po svetu strada in živi pod pragom revščine. Evropa mora še naprej igrati vodilno vlogo pri krepitvi globalnega

razvojnega sodelovanja, v boju proti revščini in podpori gospodarskega in socialnega razvoja v Afriki, pa tudi drugod v manj razvitih državah. Pomanjkanje demokracije in človekovih pravic predstavlja glavno oviro za gospodarski in socialni razvoj v številnih regijah. EU mora še naprej uvrščati demokratični dialog in pomoč med prednostne naloge na področju svojih odnosov s tretjimi državami. Spodbujanje kmetijstva in proizvodnje hrane bi morala biti prednostna naloga na področju naših skupnih ukrepov. Okoljska in zdravstvena politika, pa tudi strategije za boljšo izobrazbo in razvoj fizične infrastrukture so vsa tista področja, kjer bi EU lahko pomembno prispevala k doseganju ciljev novega tisočletja in s tem k boljšemu svetu. Partnerstvo EU z našo sosednjo celino Afriko bi bilo treba okrepiti, tako da bi postalo učinkovitejše. V primeru dokončne priprave obstoječih sporazumov med AKP in EU bi morali paziti, da so njihovi osrednji elementi vključeni v nove, ločene mehanizme za sodelovanje z afriškimi, pacifiškimi in karibskimi državami. Evropska ljudska stranka je prepričana, da je lahko uporaba načel socialnega tržnega gospodarstva v največjo pomoč razvoju revnejših in nastajajočih gospodarstev. Pomoč razvoju slednjih bi morala zagotoviti maneverski prostor za podjetništvo in naložbe, zadrugam in nevladnim organizacijam in bi morala nagraditi kombinacijo osebne odgovornosti in solidarnosti.

327. EU bi morala še naprej razvijati svoje odnose z državami Latinske Amerike in njihovih ljudi, da bi presegla nekdanjo odvisnost donatorja in prejemnika. Zdaj, ko številne med njimi postajajo samozadostne in celo uspešne, bi morali na podlagi naših skupnih vrednot in medsebojnih vezi sodelovati na področjih medsebojnih strateških interesov. Cilj Evropske unije in obeh Amerik bi moralo biti strateško partnerstvo v novi svetovni ureditvi. Smo zagovorniki humanega procesa globalizacije.

328. Prepričani smo, da obstaja velika potreba po daljnosežni reformi prizadevanj za preprečevanje globalne revščine. Učinkovitosti teh prizadevanj ne bo določala le količina naših prispevkov, vključno s ciljem 0,7-odstotne porabe BDP, skladnost naših splošnih razvojnih politik in usklajevanje in specializacija med posameznimi državami članicami in Komisijo. V vseh sporazumih EU s tretjimi državami mora EU paziti, da je vključena

bistvena „klavzula o demokraciji in človekovih pravicah“, vključno s „klavzulo o verski svobodi“, in da se tudi učinkovito izvaja. Spoštovanje svobode vere v svetovnem merilu se mora izvajati v celoti in na vseh koncih sveta, pogojenost pa mora igrati pomembno vlogo v zunanjih odnosih.

Kaj lahko Evropa stori bolje? Subsidiarnost in sposobnost za ukrepanje

329. Evropsko povezovanje žanje izreden uspeh. Zavezani smo reševanju težav EU, zlasti v času gospodarskih in finančnih kriz, ki so pretresle Evropsko unijo v temeljih. Do zdaj so se ti temelji izkazali za trdne in prožne, toda kot politična sila moramo zagotoviti, da bo tako tudi v prihodnje.

330. Za vse te izzive pred nami je odločilnega pomena, da se odzovemo na zaskrbljenost naših državljanov in da nam jih uspe v polni meri vključiti v proces. Solidarnost in socialna, gospodarska in ozemeljska kohezija so pomembni cilji evropskega povezovanja. Uspeh celotnega projekta je odvisen od podpore vseh državljanov EU.

331. Evropska ljudska stranka je prepričana, da si želi jasna večina ljudi po vseh Evropi močno Evropsko unijo, ki je učinkovito kos težavam na evropski ravni: tem težavam, in samo tem, države članice same ne morejo biti kos v zadostni meri.

332. Naše politične metode, ki temeljijo na subsidiarnosti in solidarnosti, bi morali biti vodilna načela naših družb. Jasnejša porazdelitev pristojnosti med evropsko, nacionalno in podnacionalno ravno, solidarnost in personalizem, pa tudi krepitev evropske enotnosti in enoten nastop bodo odločilnega pomena. Le tako se bomo lahko najboljše odzvali na globalne, evropske, nacionalne, regionalne in lokalne izzive.

333. Številni od teh izzivov predstavljajo pereče težave v vseh naših družbah, kot so denimo nevarnost terorizma, čezmejne kriminalne mreže, nezakonito priseljevanje, trgovina z ljudmi, organizirani kriminal in politična korupcija velikih razsežnosti. Nekateri, kot so oživitev

gospodarstva, podpora raziskavam in usposabljanju, energetska politika ali projekti na področju skupne infrastrukture so jasno skupni izzivi, zato jih lahko učinkovito obravnavamo le, če nam pri ukrepanju uspe združiti moči.

Gospodarstvo, trgi dela, inovacije

334. Gospodarstvo bi moralo služiti ljudem in ne obratno. Evropa potrebuje stalen, skladen, velikopotezen, v rast usmerjen in dolgoročen gospodarski in finančni okvir v času krize in po njej, ne pa zbirke posameznih ad hoc rešitev. Ustvarjanje delovnih mest in ohranjanje visoke stopnje zaposlenosti sta še naprej glavna cilja tega dolgoročnega gospodarskega okvira.

335. Velik pomen pripisujemo ustvarjanju in ohranjanju visokokakovostnih delovnih mest na podlagi večje usposobljenosti našega prebivalstva. V zvezi s tem bomo še naprej spodbujali mala in srednje velika podjetja (MSP) in podjetništvo kot vir delovnih mest in rasti. Bistveno je, da se osredotočimo na ključne industrije z vse večjim potencialom za ustvarjanje delovnih mest (kot denimo zeleno gospodarstvo, sektor zdravstvenega in socialnega varstva, digitalno gospodarstvo). Konkurenčnost bi morala ostati socialno trajnostna, škodljiva konkurenca med evropskimi delavci pa bi morala biti izključena. Socialni dialog bi moral še naprej biti pomemben mehanizem za krepitev kohezije v času strukturnih reform. Okrepiti moramo svoja prizadevanja za izboljšanje pomena naših izobraževalnih sistemov in sistemov usposabljanja za prihodnje potrebe trgov dela. Na področju srednjega in visokega izobraževanja bi bilo treba okrepiti vlogo praktičnih veščin. Poudarjamo pa tudi prehod iz šole v kakovostno zaposlitev za našo mlado delovno silo kot ukrep za preprečevanje brezposelnosti med mladimi.

336. Enotni trg predstavlja hrbtenico Unije in njegovo dobro delovanje je podlaga in okvir za gospodarsko okrevanje v Evropi. Zato smo se zavezali ustrezni krepitvi pravil o enotnem trgu z izboljšanjem upravljanja, medtem pa je treba upoštevati njegovo socialno razsežnost. Še vedno sta potrebna močno vodstvo na strani evropskih institucij in politična odgovornost na strani držav članic, da bi odpravili preostale omejitve glede svoboščin notranjega trga: projekt ne bo dokončan, dokler državljani in podjetja ne bodo uživali polne koristi njegovega potenciala.

Mobilnost delovne sile je v tem kontekstu izrednega pomena. Evropski enotni trg zahteva tudi evropsko patentno pravo. Dokončanje enotnega trga bo posebno pomembno za digitalno gospodarstvo.

Dobro delujoč enotni trg je odvisen od skupnih prizadevanj držav članic na eni strani, ki morajo zagotoviti, da se zakonodaja o enotne trgu v celoti in pravočasno prenese in izvaja, ter od EU na drugi strani, ki mora državam članicam olajšati izvajanje pravnega okvira.

337. MSP so hrbtenica našega socialnega tržnega gospodarstva, saj njihova sposobnost ustvarjanja delovnih mest največ prispeva k evropskemu trgu delovne sile. Evropsko gospodarstvo potrebuje zdrava MSP, slednja pa potrebujejo stabilen okvir za obravnavanje tržne nepopolnosti kot tudi močnih konkurenčnih politik, ki zagotavlja enake pogoje. Naša politična družina mora pospešiti vzpostavitev okolja, v katerem lahko MPS rastejo, ustvarjajo inovacije in v katerem si posamezniki, zlasti mladi in ženske prizadevajo ustanoviti svoje lastno podjetje. Doseganje tega zahteva občutno in nenehno zmanjšanje upravnih bremen, zlasti za mikro podjetja. MSP bodo dosegla potencial rasti s spodbujanjem dostopa do financiranj in dostopa do trga tako znotraj notranjega trga kot tudi mednarodno. Da bi izkoristili njihov inovacijski potencial, morajo biti MSP deležna podpore pri vzpostavljanju ustvarjalnih partnerstev med industrijo in akademskimi ustanovami, saj so sinergije pomembne za ustvarjanje in rast v prihodnosti. Zato bo postalo podjetništvo pospeševalec inovacij in trajnostnega razvoja v Evropi.

338. Pri soočanju z globalno konkurenco mora Evropa odprto podpirati in spodbujati mlade, svoje ustvarjalne posameznike, marljive delodajalce in delavce, izumitelje, podjetja, sama pa mora spet postati priljubljena lokacija za vse dejavnosti za ustvarjanje novih delovnih mest.

339. Ekonomske politike bi morale imeti za posledico stabilne javne finance. Današnje generacije bi morale ustvariti podlagi za uspešno in stabilno gospodarstvo za prihodnje generacije. Zaščititi moramo javne finance in Evropsko unijo pripraviti na prihodnje izzive. Zato zavračamo obljube, ki bi imele za posledico nekritične izdatke. Ekonomske politike bi morale sestavljati zahteve po presežkih, zahteve po uravnoteženem proračunu, zmanjšanje javnega

dolga pod 60 % BDP v skladu s Paktom za rast in stabilnost, več proste trgovine in konkurence znotraj EU. Vsi deli družbe morajo deliti zadevno breme na pošten in uravnotežen način.

340. Znanje je osrednjega pomena za gospodarsko rast in ustvarjanje delovnih mest, torej moramo ustvariti najboljše pogoje za preoblikovanje naše družbe v družbo znanja. Za doseganje tega temeljnega cilja so naložbe v izobraževanje, raziskave in inovacije bistveni element. Prihodnji uspeh evropskega gospodarstva bodo krojile ustrezne finančne zaveze tem sektorjem.

341. EU je še vedno največja gospodarska sila na svetu in nobenega razloga ni, čemu Evropa ne bi vodila v svetu inovacij in znanosti. Za ohranjanja visokih življenjskih standardov mora EU ohraniti prednost pred drugimi. Na splošno bi bilo treba porabo za visoko šolstvo in znanost usmeriti v najuspešnejše ustanove. Priporočljivo bi bilo tesnejše usklajevaje med nacionalnimi politikami in politikami ravni in ravni EU na tem področju, zlasti glede tistih politik, katerih cilj je okrepiti javno porabo kot vzvoda za spodbujanje raziskav in razvoja.

Jasno je, da potrebujemo v Evropi več inovacijam prijaznega okolja, to pa pomeni manj birokracije, več prožnosti pri usklajevanju poklicnega in družinskega življenja in več čezmejnega sodelovanja na področju raziskav in razvoja.

342. Socialno kohezijo bomo lahko zaščitili le, če bomo lahko sprejeli medsebojno odvisnost med „predpogoji za večjo zaposlenost“ in „visokimi socialnimi standardi“. Prav tako moramo spodbujati mobilnost z naložbami v izobraževanje in usposabljanje, zlasti v jezikovne spretnosti in predvsem za mlade. Obenem potrebuje Evropa boljše spodbude za nadarjene ljudi, da bi preprečila beg možganov čez Atlantik.

Izobraževanje in raziskave

343. Prepričani smo, da je treba visoko šolstvo obravnavati kot ključno politiko na ravni EU. Le tako bomo lahko vzpostavili gospodarstvo, ki temelji na znanju, in dosegli konkurenčnost v svetovnem merilu. Ključna prednostna naloga je nenehno razvijati visokošolsko in

raziskovalno politiko in spodbujati proces posodabljanja med državami članicami na tem področju.

344. EU mora spodbujati stalne in modre naložbe v visokošolske in raziskovalne sisteme. Pričakovati bi morali nadaljnji in stabilen usklajevalni proces med različnimi visokoškolskimi in raziskovalnimi sistemi po Evropi. EU mora spodbujati in usklajevati reforme v sistemih visokega izobraževanja, raziskav in inovacij. Prepričani smo, da bi moral obstajati močnejši odnos med podjetništvom in visokim šolstvom na eni, ter znanstvenimi raziskavami in visokim šolstvom na drugi strani.

Širitev

345. Širitev je bila ena on najuspešnejših evropskih politik in je v veliki meri dokazala privlačnost evropskega modela. Širitev EU ostaja pomemben odgovor na dvojni izziv utrjevanja svetovne vloge Evrope in stabilizacije njene soseščine. Širitev EU je bila učinkovito orodje za spodbujanje svobode, demokracije, miru, stabilnosti in gospodarskega razvoja, pa tudi človekovih pravic in pravne države po vsej Evropi.

346. Evropska ljudska stranka je podpornica močnih vezi z vsemi državami evropske celine. Naš cilje je oblikovati resnično združeno Evropo s članstvom ali strateškim partnerstvom. Močne vezi so v korist državam, ki črpajo navdih za delitev skupnih evropskih vrednot iz evropskih dosežkov. Države kandidatke bodo morale v celoti izpolnjevati vsa posebna merila in zahteve, preden se bodo pridružile, obenem pa je treba spoštovati zmogljivost Unije za vključevanje novih držav. Poleg tega bi bilo treba evropskim državam, ki ne morejo ali ne želijo postati članice Evropske unije, ponuditi strateško partnerstvo z EU. Ta koncept je treba razviti konkretnije, da bi predstavili pravo alternative polnemu članstvu. Nadaljnje možnosti bi lahko bili večstranski sporazumi, ki urejajo udeležbo na enotnem trgu in tesno sodelovanje na področju zunanje in varnostne politike. Zato bi bilo treba doseči ustrezno ravnovesje med širjenjem EU in krepitvijo njene identitete in zmogljivosti za učinkovito ukrepanje.

Okolje, podnebne spremembe in energija

347. Podnebne spremembe so drug pomemben svetovni izziv s občutnim vplivom na prihodnje generacije. Vse pogostejše naravne nesreče po svetu, pa tudi dvig cen plina in nafte kažejo potrebi po hitrem in smelem premiku k najsodobnejšim in najučinkovitejšim tehnologijam. S konkretnimi in daljnovidnimi ukrepi v smeri obnovljivih in nizkoogljičnih virov energije se bomo lahko izognili škodljivim učinkom na podnebne spremembe, istočasno pa zmanjšali našo odvisnost od uvoženih fosilnih goriv. Evropska unija bi morala ohranjati svojo vodilno vlogo na tem področju, saj je varstvo okolja naloga, ki je posamezne države ne morejo opraviti same. Obenem pa se mora Evropska unija prav tako spopasti z izzivi preskrbe z vodo in zaustaviti propadanje okolja na splošno, zlasti izgubo biotske raznovrstnosti, ter prispevati k ohranjanju in obnovi naravnih virov (zrak, voda, tla).

348. Odvisnost od fosilnih goriv od politično nestabilnih regij je drug velik razlog za povečanje energetske učinkovitosti in za spodbujanje nizkoogljičnih virov energije in za razmahnitev virov in poti za oskrbo z energijo. Nenehno svetovno naraščanje povpraševanja po energiji bo skupaj z nazadujočimi rezervami energijo podražil. Zato so potrebni novi načini za zagotavljanje energetske varnosti za naše državljane, pa tudi konkurenčno in stabilno okolje za evropske industrije. Prevoz je pomemben tako za ljudi kot za blago. Svetovna trgovina se širi in to lahko prinese rast. Zato mora prometni sektor hitro zmanjšati porabo fosilnih goriv in močno zmanjšati nastajanje toplogrednih plinov.

Priseljevanje in vključevanje

349. Da ne bi izgubili podpore javnosti za evropski projekt, je treba izpostaviti in okrepiti občutek pripadnosti, pa tudi delitve istih vrednot in načel. Previdni moramo biti, da se ne prepuščamo strahu, sovraštvu in nasilju, in da krepimo sodelovanje in solidarnost v razumnem dialogu z različnimi kulturami.

350. EU bo potrebovala politiko priseljevanja, ki se odziva na vse večje pritiske priseljenjskih tokov na eni, in potrebe po soočanju z izzivom lastne demografske situacije na drugi strani. Potreba po skupni politiki za nadzorovano, ciljno priseljevanje, za preprečevanje nezakonitega priseljevanja, za učinkovitejši mejni nadzor, za izvajanje sporazumov o ponovnem sprejemu in za vključevanje zakonitih priseljencev v širšo družbo, je razvidna s stališča učinkovitega nadzora nad priseljevanje, pa tudi osnovne zahteve po skladnosti in solidarnosti med državami članicami.

351. Vse večja razlika med stopnjami naraščanja prebivalstva v razvitih in razvijajočih se narodih, pa tudi podnebne spremembe bodo verjetno spodbudile intenzivnejši pritisk priseljencev z juga na sever, kar lahko privede do socialnih napetosti, če bo povzročilo občuten padec življenjskega standarda zaradi množične izgube talentov in veščin.

Demografske spremembe

352. Zavedati se moramo tudi, da obstaja le nekaj gospodarstev na svetu s podobnim demografskim profilom, zato mora postati premagovanje izziva staranja prebivalstva najpomembnejša prednostna naloga EU. Eden od načinov za to je, da naša delovna sila dopolni svoje veščine na različnih stopnjah.

353. To bi pomenilo tudi določbe, kot je denimo podaljšanje dejanske upokojitvene starosti in spodbud za starejše državljane, da ostajajo dejavni na trgu dela. Znotraj preglednejše in bolj urejene finančne infrastrukture bi morali biti zasebni pokojninski skladi uvedeni kot dodatek javnim, jasno določeni prispevki pa spodbujeni z ugodnimi sistemi obdavčitve.

354. Treba je sprejeti nadaljnje ukrepe za povečanje stopnje zaposlenosti, zlasti v tistih skupinah prebivalstva, katerih potencial je nujen za spopadanje z izzivi trga dela: starejši

delavci, mladi in ženske na splošno. Treba je sprejeti posebne ukrepe za spodbujanje vključevanja invalidov na trg dela.

355. Prav tako bo nujno okrepiti združljivost poklicnega in družinskega življenja. Medtem ko bodo politike, naklonjene družinam jasno spoštovale pomen družine za odraščajoče otroke, pa se morajo osredotočiti tudi na instrumente, ki so dokazali svoj pozitiven vpliv na demografske trende, kot je razpoložljivost otroškega varstva in podpora družinam v prvih letih po rojstvu.

Bližje državljanom – prihodnost institucij EU

356. Nenehen proces evropskega povezovanja zahteva krepitev demokratične udeležbe v evropskem procesu sprejemanja odločitev. Treba je uporabiti demokratične postopke na tistih področjih, kjer so države članice prenesle pristojnosti na EU. V zvezi s tem je zato nujno okrepiti vezi med evropskimi institucijami, zlasti Evropskim parlamentom in nacionalnimi parlamenti. Lizbonska pogodba tlakuje pot nacionalnim parlamentom, da ščitijo načelo subsidiarnosti v procesu sprejemanja odločitev. Solidarnost in socialna, gospodarska in ozemeljska kohezija so pomembni cilji evropskega povezovanja.

357. Evropski parlament je danes edina demokratično izvoljena institucija EU in je postala osrednja ustanova Evropske unije za sprejemanje odločitev. Nizka udeležba na evropskih parlamentarnih volitvah dokazuje, da obstaja pomanjkanje nujne vključitve javnosti v evropske politike. Volitve v Evropski parlament je treba razviti v prave evropske volitve, in sicer tako, da bo potekalo več razprav o pravih evropskih temah, saj jemljemo demokratične pravice evropskih volivcev resno. Med volivci moramo dvigniti njihovo ozaveščenost glede pomena njihove udeležbe na teh volitvah za legitimnost evropskega projekta.

358. Zato moramo tudi v prihodnje razvijati našo vseevropsko politično stranko in v razpravi uveljaviti večji evropski poudarek. Evropski proces mora imeti v politični razpravi večji pomen. Zato moramo še naprej razvijati bolj demokratično, preglednejšo in učinkovitejšo Evropo. Državljanje EU navdaja občutek, da nimajo vpliva na sprejemanje odločitev EU, obračajo hrbet

projektom skupnosti in iščejo nacionalno identifikacijo. Institucije EU morajo zato v testnem partnerstvu z državami članicami zagotoviti, da lahko državljani zaupajo v uspešnost, učinkovitost in pravo dodano vrednost programov Unije. Zato morajo imeti državljani dostop do vseh odločitev in informacij, ki jih zagotavlja Evropska unija v njihovem nacionalnem jeziku. Evropska ljudska stranka meni, da je to bistveni element sprave med Unijo in njenimi državljani, in močno podpira večjezičnost.

359. Prihodnost EU bo odvisna predvsem od svoje dejanske sposobnosti predvidevanja, obravnavanja in reševanja točno določenih problemov, ki vzbujajo zaskrbljenost med državljani. Da bo kos temu izzivu, potrebuje Unija na vseh svojih ravneh demokratično odgovorno, pregledno, učinkovito in uspešno upravljanje. Potrebuje učinkovit okvir, ki povezuje interese svojih držav članic in izpolnjuje potrebe svojih državljanov na podlagi svobode, demokracije, odgovornosti, enakosti, pravičnosti, solidarnosti in subsidiarnosti.

360. Unija mora poenostaviti in pojasniti obseg in odgovornosti svojih institucij. Poleg tega bosta poenostavitve pravnih predpisov in uvedba hierarhije zakonodaje, ki bo pospešila preglednost in skladnost pravnega sistema skupnosti, izboljšala razumevanje EU s strani njenih državljanov.

361. Krepitev institucij EU in metod odločanja in odgovornosti skupnosti so predpogoj za doseganje, pa tudi izboljšanje preglednosti, učinkovitosti, demokratične odgovornosti in sposobnosti za enotno ukrepanje, da bi se spoprijeli z ogromnimi izzivi pred nami. Dejansko je to nujen, čeprav ne zadosten pogoj za uspeh njenega širjenja v prihodnosti.

362. Unijo konsolidirati, da bo še naprej lahko dosegala svoje cilje celo v primeru pridružitve novih držav članic. Zato je odločilnega pomena, da so pomembne institucionalne spremembe zaključene pred pristopnimi pogajanja.

Ekonomska in monetarna unija

363. Euro je dokončen, in podpiramo tiste ukrepe držav članic in institucij EU, ki so potrebni za krepitev zaupanja javnosti in trga v stabilnost te valute. Evropska ljudska stranka vidi evro kot enega najglobljih izrazov procesa evropskega povezovanja. Koristi evra kot naše enotne valute močno presegajo stroške. Priložnosti za državljane, podjetja in gospodarstva odtehtajo tveganja, vendar pa je potrebno več gospodarskega in fiskalnega vključevanja, da bi zagotovili ta izid. Za zagotavljanje stabilnega gospodarskega okolja državljanom, podjetjem in vlagateljem potrebujemo več discipline vseh držav članic, več konvergence na podlagi najboljših praks in boljše usklajevanje med nacionalnimi fiskalnimi politikami.

364. Izpolnjevanje obveznosti tako s strani držav članic kot tudi institucij EU je temeljni pogoj za dobro gospodarsko upravljanje v Evropski uniji. Evropska ljudska stranka je pripravljena obravnavati te omejitve, ki izvirajo iz skupne monetarne politike in ločenih, včasih različnih fiskalnih politik na nacionalni ravni. Glede nujnosti razvoja skupnih ekonomskih politik pomeni članstvo v monetarni uniji odgovornost in solidarnost v zvezi s skupno valuto. To zahteva trdne politike, fiskalno discipline in nenehne gospodarske reforme. Zahteva tudi, da se pomemben delež fiskalnih virov steka skozi proračun EU.

365. Vse večja medsebojna odvisnost evropskih gospodarstev z istim enotnim trgom in skupno valuto zahteva nadaljnjo krepitev gospodarskega upravljanja. Potrebujemo orodja in institucije, ki so sposobne izvajati naše konvergentne ekonomske cilje. Odločeni smo, da bomo gonilna sila za prilagajanje institucij EU, njenih politik in instrumentov na tak način, da lahko v prihodnosti preprečimo gospodarske krize in zaščitimo prihodnost naše skupne valute evra. Verodostojno gospodarsko upravljanje predpostavlja vzpostavitev konkretnih ciljev in zavez. Evropska komisija mora oblikovati tovrstne cilje in spremljala njihovo izvajanje. V zvezi s tem mora Komisija izvajati sistem priporočil, popravkov in sankcij. Svet bo imel pravico le začasno odložiti ali zavrniti tovrstne odločitve s kvalificirano večino.

366. Glede na zaveze, ki jih da večina držav članic za pridružitve skupni valuti po tem, ko izpolnijo merila, se zavedamo potrebe po večji konvergenci med EU in evroobmočjem. Na tej podlagi zagovarjamo vključitev držav članic zunaj evroobmočja v procese odločanja, ki vplivajo na njihova gospodarska in monetarna vprašanja. To vidimo kot instrument za oceno vpliva odločitev evroobmočja na vse države članice EU in kot orodje za krepitev usklajevanja med obstoječimi in bodočimi članicami evroobmočja. Prepričani smo, da bi se morala vsaka država članica držati svoje fiskalne discipline. Spričo finančnih, gospodarskih in političnih tveganj nasprotujemo slehernemu pozivu po izključitvi katere koli države članice iz evroobmočja. To bi pomenilo nevarnost za stabilnost evra in nazadovanje procesa evropskega povezovanja.

367. Polno smo zavezani neodvisnosti Evropske centralne banke in njenemu prvemu cilju zagotavljanja stabilnosti cen za evroobmočje. Nizke stopnje inflacije, ki jih zagotavlja ECB, omogočajo stabilno kupno moč naših državljanov. Pozdravljamo vsak ukrep, ki ga sprejme Evropska centralna banka znotraj omejitev njenega statuta, da bi omogočila stabilnost celotnega evropskega finančnega sistema.

368. Visoke stopnje zasebnega in javnega dolga ustvarjajo makroekonomske in finančne ranljivosti, saj omejujejo možnosti vlad, da bi postregle s trdnimi odgovori na nepredvidene ekonomske razvoje, povečujejo pa tudi odvisnost trga. Zelo zadolžene države se soočajo z dodatnimi izzivi glede omogočanja gospodarske rasti. Treba je izvajati preudarne fiskalne politike, tako da je zagotovljeno zaupanje v trge in da so vzpostavljene določbe za nepredvidene dogodke. Stabilnost evroobmočja moramo zagotoviti tako, da bo verodostojen za vlagatelje in jih zagotovil stabilno in predvidljivo poslovno okolje. Ohranjanje zaupanja vlagateljev mora biti v procesu odločanja vselej prednostna naloga. To lahko najbolje uresničimo z reformami in ohranjanjem načela Pogodbe o neprevzemanju finančne odgovornosti, obenem pa to ne izključuje medsebojne solidarnosti med državami članicami.

369. Zavedamo se tveganj, ki izvirajo iz nevzdržne zadolženosti in močno nasprotujemo kopičenju zasebnega in javnega dolga, ki presega stopnje vzdržnosti. Prekomerne stopnje javnega dolga pomenijo nesorazmerna bremena za prihodnje generacije in so zato

nesprejemljive. Naše politike bi morale biti vselej skladne s cilji socialnega tržnega in trajnostnega gospodarstva. Prav tako priznavamo, da so velike goljufije, utaja davkov in korupcija pripomogle h gospodarski in finančni krizi, zato morajo vse finančne svežnje in svežnje pomoči spremljati ukrepi za preprečevanje tovrstnih kaznivih dejanj in boj proti njim.

370. Spodbujamo reformo gospodarstva Evrope tako, da so zagotovljeni stabilnost, socialno varstvo in blaginja. To pomeni ukrepe za reformiranje neučinkovitih sistemov socialne varnosti in predpisov, ki urejajo trg dela na način, ki spodbuja varno zaposlitev in rast. Strukturne reforme bi se morale opirati na konkretne ukrepe za spodbujanje zaposlenosti in socialne vključenosti. Trdne fiskalne politike so dolgoročno nedvomno vir rasti in delovnih mest. Fiskalna konsolidacija bi morala vselej upoštevati učinek, ki ga imajo proračunski ukrepi na naš trg dela.

371. Evropska ljudska stranka meni, da sta konkurenčnost in gospodarska konvergenca v smeri stopenj najuspešnejših držav članic ključna dejavnika za dolgoročni uspeh naše skupne valute. Zmanjšanje razlik in nesorazmerij med državami članicami EU bi moral biti dolgoročen cilj za usklajevanje gospodarske politike po vsej EU. Še naprej bomo glasen zagovornik strukturnih reform, ki porajajo rast. V zvezi s tem verjamemo v medsebojno odvisnost plač in stopenj produktivnosti ter v ohranjanje gospodarske rasti s pomočjo konkurence na popolnoma dokončanem enotnem gospodarskem trgu. Zavedamo se potrebe po povečanju dejanske delovne dobe v Evropi, da bi zagotovili konkurenčnost in trajnost svojih pokojninskih sistemov.

372. Evropska ljudska stranka priznava nujnost učinkovitejšega financiranja naložb za prihodnjo rast. V zvezi s tem bomo še naprej izboljševali učinkovitost Evropske investicijske banke (EIB) in boljše uporabe njenega strokovnega znanja za boljši dostop podjetij do kreditov.

373. V korist socialne dobrobiti ljudi je pomembno, da obstaja v družbi en skupni dela prost dan na teden. Že stoletja je v Evropi ta dan nedelja. Za ohranjanje kulturnih korenin Evrope je pomembno, da zagovarjamo nedeljo kot skupni vseevropski dela prost dan.

374. Evropska ljudska stranka poudarja nujnost reformiranja svetovnega bančnega in finančnega sistema. Banke se morajo vrniti k svoji prvi funkciji, ki služi realnemu gospodarstvu, spodbuja podjetništvo in gospodarski razvoj. Banke morajo omogočati gospodarsko rast in ustvarjanje delovnih mest. Zanesljiv bančni sistem je ključ naše blaginje.

Finančne storitve morajo pomagati gospodarskim akterjem pri upravljanju ali zmanjševanju tveganj za njihove gospodarske dejavnosti in ne spodbujati špekulacij. Pomembno je, da imajo države članice EU možnost odločanja o svoji lastni stopnji finančne ureditve, tj. prek kapitalskih zahtev v bankah. Predpise EU je treba videti kot minimalen standard. Naš cilj je imeti finančni sektor z izboljšano sposobnostjo obvladovanja pretresov, ki izvirajo iz finančnih in gospodarskih težav. Zavedamo se, da so morda močnejše, varnejše banke kratkoročno manj dobičkonosne, vendar menimo, da stabilnost donosov in celotnega bančnega sistema odtehta tako mikro- kot makroekonomske stroške. Odločeni smo zagotoviti, da reforma globalnega finančnega sistema evropskih bank ne bo postavila v podrejen konkurenčni položaj, prav tako pa nikakor ne sme nalagati nobenih dodatnih bremen za financiranje gospodarskih dejavnosti v Evropi.

375. Po mnenju Evropske ljudske stranke so nenehne izboljšave na področju produktivnosti in konkurenčnosti prva rešitev za boj proti gospodarskim pomanjkljivostim, ki smo jim priča, pa tudi predpogoj za dolgoročno trajno gospodarsko rast. Strukturne sklade EU bi bilo treba dodeliti tako, da bodo služili svojemu prvotnemu namenu izboljšanja konkurenčnosti naših manj konkurenčnih regij. Zato mora Evropska komisija zagotoviti, da se ti skladi uporabljajo učinkovito in trajnostno.

376. Institucije Unije in države članice bi morale ostati pripravljene priskočiti na pomoč kateri koli državi članici, ki se je znašla v gospodarskih težavah, in sicer na podlagi načel solidarnosti in vzajemnosti in na podlagi stroge pogojenosti. Oblasti v državah prejemnicah bi morale spoštovati svoje evropske in mednarodne zaveze in izvajati strukturne reforme na nacionalni ravni, ki bi morale izboljšati prihodnje obete za njihova gospodarstva, ponovno pridobiti zaupanje vlagateljev in ponovno vzpostaviti trajnost svojih javnih financ.

Državljeni v ospredju

377. Evropa se mora spopasti z novimi izzivi in doseči svoje najvišje cilje. Demografski razvoj in staranje našega prebivalstva predstavljata glavni priložnosti, pa tudi glavna izziva, ki bosta korenito vplivala na našo družbo. Evropa mora zagotoviti preoblikovanje naših družb, ki bo odražalo potrebo po praktičnem izražanju solidarnosti med generacijami in skrbi za naše starejše državljane, ne da bi bile s tem okrnjene pravice naslednjih generacij. Spodbujati mora prenosljivost socialnih pravic, mobilnost in blaginjo starajočega se prebivalstva, da bo lahko slednje svojo upokojitev občutilo kot obdobje dobrega počutja, ne pa kot obdobje bolečine in osamljenosti.

378. Bolezni in epidemije, ki se ne ustavijo na nacionalnih mejah, pa tudi morebitne namerne grožnje za zdravje (bioterrorizem), pomenijo nove izzive za javno zdravje. Evropa mora okrepiti čezmejno zdravstveno varstvo, da bi državljanom zagotovila čim večjo stopnjo varnosti.

379. Evropska ljudska stranka je prepričana, da si evropski državljani zaslužijo čim višje standarde glede svoji življenjskih navad in učinkovito varstvo njihovih pravic kot potrošnikov. Na ravni skupnosti se je treba dogovoriti o bistvenih skupnih pravilih in praksah na področju varstva potrošnikov ter jih nujno enotno izvajati. Da bi zagotoviti te pravice, je ključnega pomena, da je zagotovljeno razširjanje dostopnih in pomembnih informacij, da bi potrošnikom zagotovili neodvisno izbiro na podlagi boljše obveščенosti.

380. Evropa je po svetu dobro znana po svojih visokokakovostnih kmetijskih proizvodih, ki so temelj naše gastronomske dediščine. To kakovost moramo ohranjati in jo celo izboljšati, kjer je to mogoče. Zato je treba določiti stroge standarde za proizvodnjo varnih in zdravih živil in še bolj spodbujati ekološke proizvode. Ta varnost hrane, pa tudi zaščite hrane in stalna in varna preskrba s proizvodi so nepogrešljivi elementi naše vizije sodobne kmetijske politike. Istočasno pa je treba še naprej reformirati skupno kmetijsko politiko EU, čeprav je bila v minulih desetletjih že prenovljena, da bi spodbujali trajnosten model kmetovanja ob upoštevanju pomanjkanja

hrane kot posledice naraščanja prebivalstva in podnebnih sprememb, pa tudi ekonomske vloge podeželja.

381. Ta reforma bi morala upoštevati nove in hitro naraščajoče svetovnih potreb po kmetijskih proizvodih (živil in neživil), ki jih povzroča naraščajoče svetovno prebivalstvo, pomembne spremembe prehranjevalnih navad (večje uživanje mesa) in uporaba biogoriv. Hkrati pa moramo upoštevati zmanjšano zmogljivost kmetijske proizvodnje na nekaterih območjih zunaj Evrope zaradi podnebnih sprememb in pomanjkanja vode. V luči teh obetov je treba spodbujati nenehen razvoj in prilagoditev kmetijskih zmogljivosti Evrope.

382. Da bi varovali pravne pavice evropskih državljanov, mora biti dostop do pravosodnega sistema cenejši in manj zapleten, pa tudi pravočasnejši, toda ne preobremenjen. Zato je nujno spodbujati alternativne sisteme reševanja sporov, kot sta arbitražna in mediacija, ki sta hitrejša in nudita manj obremenjujoče rešitve, ne da bi spodkopavala nacionalni javni red. Istočasno so potrebne izboljšave učinkovitosti glede čezmejnih sporov prek sistemov pravne pomoči, ki že obstajajo v vseh državah članicah. Evropska ljudska stranka se zavzema za vzpostavitev skupnega okvirja za policijsko in pravosodno sodelovanje, ki v celoti spoštuje načelo subsidiarnosti. Ocena vseh sistemov kazenskega pregona in pravosodnih sistemov ter izmenjave dobrih praks je ključnega pomena za to sodelovanje in pravočasno ter učinkovito odzivanje na mednarodni kazniva dejanja.

383. Listina o temeljnih pravicah, ki je bila vključena v pravo EU, državljanom zagotavlja dodatno varstvo, celo v primeru kršitev njihovih lastnih držav članic. Pričakovana pridružitve EU Evropski konvenciji o človekovih pravicah bo to zaščito še bolj okrepila. To zadeva državljane kot potrošnike, delavce, upokojence, paciente, študente, javne uslužbence, pa tudi kot subjekte Unije glede evropske uprave in njenih predstavnikov. Evropska ljudska stranka želi, da se za poskrbi za varnost državljanov v vsakdanjem življenju z zagotavljanjem boljše zdravstvene oskrbe, visokokakovostne hrane, visokih okoljskih standardov in učinkovito zaščito njihovih pravic kot potrošnikov.

Zaključek

401. Članske stranke Evropske ljudske stranke smo odločene ohraniti in razmahniti vodilno vlogo naše strankarske družine pri razvoju Evropske unije. Z ohranjanjem zvestobe našim vrednotam in z odprtostjo do sprememb bomo storili vse, kar je v naših močeh, da se bomo spopadli z izzivi našega časa in izdelali rešitve za boljšo Evropsko unijo.

402. Boljša Evropska unija je predvsem močnejša in učinkovitejša Unija, ki našim državljanom zagotavlja svobodo, varnost, trajnost in blaginjo, ki je nacionalne države same zdaj in v prihodnosti ne morejo zagotoviti. Je Unija, ki ponovno pridobiva svojo gospodarsko dinamičnost in globalno konkurenčnost z dokončanjem enotnega trga in ki svoje gospodarske prihodnosti ne zagotavlja le s skupno valuto, temveč tudi s skupnim gospodarskim upravljanjem.

403. Boljša Evropska unija je do sveta odprta, pomaga širiti človekove pravice in pluralistično demokracijo, pomaga in brani demokrate in zagovornike človekovih pravic po vsem svetu, je zavezana miru in trajnosti ter dejavno sodeluje na področju globalnega upravljanja prek močnih mednarodnih institucij. Je Unija z močnimi instrumenti za učinkovito skupno zunanjo, varnostno in razvojno politiko in z močno politično voljo, da bi se ti instrumenti uporabljali v korist Evrope, pa tudi celotnega človeštva.

404. Boljša Evropska unija je tudi Unija, ki je bližja državljanom in se odziva na njihove skrbi, je trdno zasidrana v načelu subsidiarnosti in pripravljena krepiti demokratično sodelovanje. To predvideva močne evropske stranke, spodobne konstruktivnega delovanja v Evropskem parlamentu, pa tudi v nastajajoči evropski javni sferi, in spodobne premoščanja vrzeli med državljani, nacionalnimi strankami in vladami na eni, ter institucijami Evropske unije na drugi strani.

405. Želimo si okrepiti svoj položaj kot najmočnejša stranka Evrope. To pomeni, da se bomo ukvarjali tako s širitvijo kot tudi kohezijo. Prizadevali si bomo za prilagoditev lokalnim pogojem,

obenem pa izostriti naš splošni profil in seči onkraj meja Unije s stabilnimi omrežji dialoga in sodelovanja. Še naprej bomo prenavljali strukture in institucije naše stranke. Predvsem pa bomo še naprej razvijali naše politike, osnovane na trdnih podlagah naših temeljnih vrednot. Tako kot v drugi polovici minulega stoletja smo močno zavezani krepitvi položaja Evropske ljudske stranke kot odločilne sile, ki Evropi omogoča, da se odzove na dramatične, nove izzive in priložnosti tudi v tem stoletju.